

קונטרס
עקבתא דמשיחא
בתורת ברסלב

עוצם ההסתרה הגדולה והנוראה והאפיקורסות הגדולה
שתהיה בעקבתא דמשיחא, ועצות ודרכים להתקרב לה'
יתברך בתוך עוצם ההסתרה והחושך הנורא

קונטרס

עקבתא דמשיחא בתורת ברסלב

ליקוט מספרי מוהר"ן מברסלב ותלמידיו בענין עוצם
ההסתרה הגדולה והנוראה והאפיקורסות הגדולה
שתהיה בעקבתא דמשיחא, ועצות ודרכים להתקרב
לה' יתברך בתוך עוצם ההסתרה והחושך הנורא

נלקט ונערך ע"י הר"ר יהושע גרוס הי"ו מחבר הספרים "ליקוטי
מוהר"ן תפארת הנחל ג' כרכים" ו"ליקוטי מוהר"ן המבואר"

יוצא לאור על ידי

©

כל הזכויות שמורות
למכון תפארת הנחל

להערות והארות:

0527644765

9744765@gmail.com

הקדמה

"הנה עתה הגיעו הימים אשר אין לנו בהם חפץ, כי ארך עלינו הגלות ומשך עלינו השעבוד, ובכל יום אנו הולכים ודלים, ומטה ידינו מאד. "כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב". כי נשארנו כיתומים ואין אב, ואין מי יעמוד בעדנו. והנה בתוקף סוף הגלות המר הזה, וכבר התחיל להתנוצץ התנוצצות משיח מימי האלהי האר"י זכר צדיק לברכה, ועמך בית ישראל משתוקקים ומתגעגעים מאוד להשם יתברך, והכל חפצים ליראה את שמך בהשתוקקות נמרץ ונפלא אשר לא היתה כזאת מימי קדם. "הקיצותי ועודי עמך", באתי עד קץ כל הדורות ועודי עמך. עדיין אנו אחוזים בך, ומשתוקקים לעבודתך בכלות הנפש. אבל אף על פי כן, גם גודל ריחוקנו ממך בעיתים הללו הוא גם כן בלי שיעור, כי טבענו ביון מצולה ואין מעמד, באנו במעמקי מים ושיבולת שטפתנו. וראה את עמך ישראל מרודים מאוד, אשר אי אפשר לבאר ולספר גודל התגרות הבעל דבר אשר התגרה בנו מאוד, עד אשר הפיל אותנו מאוד".

במילים כואבות אלו מתאר רבי נתן בתפילה לל"ג בעומר את המצב הקשה בו שרוי עם ישראל בעקבתא דמשיחא. רבינו הקדוש והנורא מוהר"ן מברסלב זצוק"ל הוא זה אשר השכיל לחזות ולגלות ולהודיע כבר לפני כמאתיים שנה את עומק ההסתרה והחושך הנורא אשר נגיע אליו בעקבתא דמשיחא בדורות נמוכים אלו, כאשר עינינו רואות את ההתגברות הגדולה והנוראה של הסטרא אחרא מיום ומשנה לשנה, אשר הולך ומתגבר בכל מיני אופנים ודרכים שונים להחטיא את ישראל ולהרחיקם מאביהם שבשמים, והכפירה והזוהמא הולכים ומתפשטים בעולם באופן מבהיל.

אך מאידך גיסא, לעומת ההסתרה הנוראה והחושך המכופל של שער החמישים של הטומאה ההולך ומתגבר כל כך בדורות אלו, שלח לנו ה' יתברך עצות נוראות ונשגבות הנמשכות משער החמישים של הקדושה, אשר גילה לנו רבינו הקדוש והנורא בעוצם השגותיו, אשר בכוחם ניתן להחזיק מעמד גם בשטף המים הזידונים המתגברים כנחשול שוטף בכל עת, וכפי שהרחיב לבארם תלמידו הנאמן מוהרנ"ת ז"ל בדבריו הנפלאים והמתוקים. וכל ההוגה בהם מחיה את נפשו בשבעה משיבי טעם, ומוצא חיות ותקוה ודרך ונתיב להתקרב לה' יתברך גם בעומק הגלות הרע והמר הזה.

ועל כן אמרנו ללקט ולקבץ את המאמרים המדברים בענין ההסתרה הנוראה שתהיה בעקבתא דמשיחא, וכן את המאמרים המבארים את העצות הנפלאות שעל ידם נוכל

להתקרב לה' יתברך גם בעומק החושך וההסתרה. למען יהיה למשיב נפש בתוך תוקף הגלים השוטפים כנחל סוער, לדעת כי אכן הקדים ה' יתברך רפואה למכה, ושלה לנו צדיק נורא ונשגב אשר צפה את כל אשר יארע באחרית הימים האלה, וגילה עצות קדושות ונוראות המתאימות לזמנים קשים אלו. ולמען נדע ונשכיל כי לא ביד המקרה הגענו למצב קשה זה, אלא זהו מדרכי ונתיבות ה' יתברך בעולמו, שקודם האור הגדול והעצום שיתגלה בביאת משיחנו שאז יהיה התיקון השלם ומלאה הארץ דעה את ה', יתגבר ביותר החושך והאפילה וההסתרה באופן מבהיל ועצום שלא היה מעולם, עד אשר יהיה קשה מאוד להחזיק מעמד באמונה ובקדושה מגודל התפשטות הכפירה והזוהמא בעולם. אך דוקא מעוצם התגברות החושך והקליפה יקר מאוד מאוד אצל ה' יתברך כל נקודה טובה שזוכה איש הישראלי לחטוף בתוך עומק החושך, ונעשים מזה שעשועים גדולים ונוראים שאי אפשר לתאר ולשער.

ועל ידי ההתגברות לשמח נפשנו בתוך עומק היגון והאנחה, ולמצוא בעצמינו נקודות טובות בתוך התגברות הרע והקליפה, ועל ידי שפיכת לב כמים לה' יתברך את כל אשר עם לבבינו, נזכה לשוב לה' יתברך ולהפוך את הירידה לתכלית העליה, ואת העוונות לזכויות, עד אשר נזכה לתיקון השלם, אשר אז יקויים "ביום ההוא יבוקש עוון ישראל ואיננו", "כי לעתיד יהיה כולו תשובה, ועל ידי התשובה זדונות נעשין זכויות, ויהיה נעשה מעבירות ישראל תורה, ועל כן יבקשו אז העוונות, כי יבקשו ויחפשו אז אחר עוונות ישראל, איך לוקחין עוד איזה עון כדי לעשות ממנו תורה. וזהו: ואיננו, כי יהיו כל העוונות נכללין באין, היינו באין סוף, ששם העוונות נתהפכין לזכויות על ידי התשובה, שזהו בחינות 'ירידה תכלית העליה'" (ליקו"מ סי' כ"ב).

וזאת למודעי, כי באמת כל תורת רבינו הקדוש ומוהרנ"ת הם עצות המיוחדות ונצרכות בעיקר לדור עקבתא דמשיחא, ולא הבאנו בקונטרס זה אלא את המקומות בהם מוזכר בפירוש ענין עקבתא דמשיחא והתגברות היצר הרע בסוף הגלות.

ויהי רצון שיתקבלו הדברים ברצון, ויביאו תועלת למבקשי ה', ומזור ותרופה למבקשי תעלה, עד אשר נזכה לביעור הרע והטומאה בהתגלות משיח צדקנו, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים במהרה בימינו אמן.

תוכן העניינים

פרק א' - עוצם ההסתרה הגדולה והנוראה והאפיקורסות הגדולה שתהיה בעקבתא דמשיחא.....ט

הולך ונמשך אפיקורסות גדול בעולם, אשרי מי שיחזיק עצמו באמונה באלו העתים, ואני מודיע זאת מקדם בשביל אותן מעט הכשרים שיחזקו עצמן באמונתן.....ט

כמה צדיקים יהיו צועקים בקול גדול על אמונה ולא יועיל, ויהיו כמה מפרסמים ומנהיגים של שקר, ואף על-פי שיהיה אז איזה כשרים בדור אך יהיו מפגרים.....י

אגלה לך סוד שיהיה אפיקורסות גדול בעולם, ואני יודע שאנשים שלי יתחזקו באמונה באמת.....יא

אוי ואבוי שאין אנו חושבין כלל בשביל בנינו ודורותינו איך להצילם ממים הזידונים שהם דרבי הלמודים הרעים של חכמות וילשונות ופילוסופיה.....יב

איש כשר פשוט יהיה חדוש כמו הבעל שם טוב.....יב

יהיה אפיקורסות בעולם, וזה יהיה נסיון שלנו ושל משיח.....יב

עכשיו התגבר הבעל דבר מאוד מאוד מחמת שרואה שקרוב לבא קצו. כמו שני בני אדם הנלחמים זה עם זה כשרואה שמתגבר כנגדו וכמעט שיפיל, אזי הוא מתגבר בכל כחו להפיל את שכנגדו.....יג

יש בחינת שער החמשים של הטמאה, שזה השער כולל כל הסטרא אחרא והקלפות וכל השקרים והרמאות וההטעאות שבעולם, שזהו בחינת תקף מרירות הגלות האחרון המר והארץ הזה.....יד

מגדל התגברות העזי פנים ובעלי לשון הרע, נתבלבל העולם מאוד מאוד, ונעשה קטגוריא גדולה בין התלמידי חכמים, עד שאי אפשר לידע היכן האמת.....טז

עכשו ההסתרה מתגברת מאוד מאוד באלפים ורבבות הסתרות שבתוך הסתרה, ועקר של כל הצרות הוא צרות הנפש, אשר נתרסקנו עכשו מהשם יתברך מאוד מאוד.....יח

פרק ב' – הדרך להתקרב לה' יתברך בעוצם ההסתרה הנוראה שבעקבותא דמשיחא על ידי עצת התפילה וההתבודדות.....כג

כל חיותנו בפרט עתה בעקבות משיחא הוא רק על ידי תפלה ותחנונים.....כג

בדורות האלו בסוף הגלות שהיצר הרע והסטרא אחרא מתגברין מאד מאד, אי אפשר להנצל עתה מהתגברות היצר הרע כי אם על ידי שיחה בינו לבין קונו.....כד

עכשו כל תקונתנו הוא רק על ידי אמתיות העצות הקדושות התמימות הנמשכין מבחינת שער החמשים שגילה משיח צדקנו. כי הגלות של עכשו נמשך מבחינת שער החמשים של הטמאה.....כה

צריכין עתה להאריך אפו ביותר, ולהתגבר לדם ולשתק בדעתו, לבלי להרהר אחרי השם יתברך ואחרי יראי ה' האמתיים, רק להשתדל לצעק ולהתפלל להשם יתברך הרבה.....כו

בעקבות משיחא יהיה מבול של אפיקורסות, ועם חכמות לא יוכלו לתן עצה, רק פשוטי ישראל שאומרים תהלים בפשיטות.....כז

פרק ג' – הדרך להתקרב לה' יתברך בעוצם ההסתרה הנוראה שבעקבותא דמשיחא על ידי עצת השמחה וההתחזקות בנקודות טובות.....לא

בעקבות משיחא בסוף הקץ שאז יתגבר ח"ו הסטרא אחרא בידוע, אזי יהיה עקר התקון על ידי הצדיקים שידונו את הכל לכף זכות וימצאו נקודות טובות אפלו בהפחותים מאד מאד.....לא

דיקא הרחוקים בדורות הללו כשייתקו באמונה שלמה שהשם יתברך משתעשע ומקבל תענוג גם מעבודה קלה אפלו של רשעים ובעלי עברות ופושעי ישראל, יזכו לתשובה בודאי, ועל ידם דיקא יתתקנו כל העולמות.....לב

אפלו הגרוע שבגרועים, על ידו דיקא נעשין תקונים נפלאים ונוראים מאד, על ידי כל התעוררות והתעוררות כל שהיא, שמתעורר באיזה נקדה טובה.....לג

בעקבות משיחא אשר האפיקורסות יורד מן השמים והולך ומתגבר בכל עת, העקר שיתחזק עצמו בשמחה גם בעמק נפילתו וירידתו מפלכותו ואמונתו, כי זה כל תקונו.....לד

אפלו בתקליט החשף הנמור צריך להתחזק לחטף בכל פעם נקודות טובות, כי הצדיק מרים ומקבץ ומאסף הפל לתוף בית הקדשה, ובונה מהם בנינים נפלאים..... מ

בעקבות משיחא בדורות האלו פשמתגבר האדם בתנועה קלה לשוב לה' יתברך הוא יקר אצל השם יתברך הרבה מעבודות גדולות של דורות הראשונים..... מוד

על ידי המים הזדונים, גדול ועצום בפלי פפלים רוממות כל נקדה ושערה טובה שנמצא ברבם ככלם, ועוד יהיה זמן שמי שיטול ידיו קדם האכל יהיה חדוש גדול כמו הבעל שם טוב..... מה

לעולם לא יתרחקו מהשם יתברך לגמרי אפלו אם יעשו מה שיעשו, אפלו בתקף ההסתרה שבתוך הסתרה, כי אם יזכו - יהיו נתהפכין כל העונות לזכיות..... מו

אין בן דוד בא עד שיתאשו מן הגאולה וכו', הינו שיבינו, שלפי מעשיהם אין תקנה, חס ושלום, ואף על פייכן יחזקו עצמן בכח הצדיקי אמת - לחטף תורה ותפלה ומעשים טובים כל מה שיוכלו..... מח

פרק ד' – הדרך להתקרב לה' יתברך בעוצם ההסתרה הנוראה שבעקבתא דמשיחא על ידי תורת הצדיק ועצותיו..... נא

אם אנו עכשיו בדורות כאלו בעקבות משיחא אשר נעשה עם כל אחד מה שנעשה, נגד זה חמול עלינו השם יתברך והקדים רפואה למכה מה ששלח לנו מקדם מושיע ורב האמת להצילנו על ידי התגלות חדושי תורתו הקדושים..... נא

כל דור נדור מתדלדל בתורה ועבודה ויראת שמים, אבל רחמנות השם יתברך הולך וגדול, ובפרט אדרבא כל מה שהדור יותר גרוע הרחמנות יותר גדול..... נב

פרק א'

עוצם ההסתרה הגדולה והנוראה והאפיקורסות הגדולה שתהיה בעקבתא דמשיחא

הולך ונמשך אפיקורסות גדול בעולם, אשרי מי שיחזיק
עצמו באמונה באלו העתים, ואני מודיע זאת מקדם
בשביל אותן מעט הכשרים שיחזקו עצמן באמונתן

אמר: שהולך אפיקורסות גדול על העולם. וכן ספר כמה פעמים, שהולך
ונמשך אפיקורסות גדול בעוונותינו הרבים בעולם, אשרי מי שיחזיק עצמו
באמונה באלו העתים. ואמר, אף-על-פי שאינו מועיל כלל מה שהוא מספר
זאת, שיהיה אפיקורסות בעולם, ושאריכין להתחזק עצמו באמונה, כי אף-
על-פי שהוא אומר זאת, אף-על-פי-כן מתגברת האפיקורסות והבלבולים. כי
הלא גם דניאל וכיצא הודיעו מקדם, שקדם שיבוא משיח, יתבררו ויתלבנו
ויצרכו רבים, "והרשיעו רשעים והמשפילים יבינו" וכו' (דניאל י"ב), ואם-כן
מאחר שהודיע מקדם שזה יהיה הנסיון קדם ביאת משיח שיתבררו ויתלבנו
ויצרכו רבים באמונה, ומי שיזכה לעמוד בנסיון וישאר קיים באמונתו אשרי לו
ויזכה לכל טוב המעתד לבוא לנו במהרה בימינו אשר נבאו עליהם כל נביאנו

עקבתא דמשיחא בתורת ברסלב

וחכמינו מקדם. ואם־כן הִיָּה ראוי שְׁכַל אֶחָד יִשְׁכִּיל וַיְחוּס על עֲצֻמוֹ לְשָׂאֵר קִיָּם חֲזַק בְּאַמוּנָתוֹ, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ עוֹד שׁוּם נִסְיוֹן וְצִרוּף כָּלֵל מֵאַחַר שְׁכָבֵר הוֹדִיעוּ זֹאת מִקֵּדָם. וּבְאִמַּת אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֶף־עַל־פִּי שֶׁהוֹדִיעוּ זֹאת מִקֵּדָם, אֶף־עַל־פִּי־כֵן יִהְיֶה נִסְיוֹן גָּדוֹל וְרַבִּים יִרְשִׁיעוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב "וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים". אֶף אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי מוֹדִיעַ זֹאת מִקֵּדָם בְּשִׁבִיל אוֹתָן מְעַט הַכְּשָׁרִים שֶׁיִּחְזְקוּ עֲצֻמָּן בְּאַמוּנָתוֹ, וּבּוֹדָאֵי יִהְיֶה לָהֶם מִלְחָמוֹת גְּדוֹלוֹת בְּדַעְתָּן, לְמַעַן יִהְיֶה לָהֶם לְמִשִּׁיב נֶפֶשׁ וְהַתְּחַזְּקוֹת וְהַתְּאֻמְצוֹת יוֹתֵר כְּשִׁירָאוֹ שְׁכָבֵר דְּבָרוֹ מִזֶּה מִקֵּדָם.

(שיחות הר"ן סי' ל"ה)

כְּמָה צְדִיקִים יִהְיוּ צוֹעְקִים בְּקוֹל גָּדוֹל עַל אַמוּנָה וְלֹא יוֹעִיל, וְיִהְיוּ כְּמָה מְפָרְסָמִים וּמְנַהִיגִים שֶׁל שָׂקָד, וְאֶף־עַל־פִּי שִׁיְהִיָּה אִזְ אֵיזָה כְּשָׁרִים בְּדוֹר אֶךְ יִהְיוּ מְפָזְרִים

אָמַר: שְׂקָדָם שִׁיבָא מְשִׁיחַ, לֹא אֶחָד יִהְיֶה שֶׁיִּצְעַק כְּמוֹנֵי עַל אַמוּנָה, כִּי כְּמָה צְדִיקִים שִׁיְהִיוּ אִזְ יִהְיוּ צוֹעְקִים בְּקוֹל גָּדוֹל עַל אַמוּנָה כְּמוֹנֵי הַיּוֹם, עַד שִׁיְהִיָּה נַחַר גְּרוֹנָם (שְׁקוֹרִין בַּלְשׁוֹן אֲשֶׁכְּנֹז: "אֵיין ראסין דיא קיילי") וְלֹא יוֹעִיל. וְכֵּן שֶׁכָּתוּב: "כָּל הַנֶּשְׂאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתֵר בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ" (שְׁעִיָּה ד'), וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל "עֲתִידִין שִׁיאֲמָרוּ לִפְנֵי הַצְּדִיקִים קְדוֹשׁ" (בְּבֵא בְּתָרָא עה:), הוּא כְּפֶשׁוּטוֹ. כִּי בּוֹדָאֵי הַצְּדִיקִים שִׁישְׂאָרוּ אִזְ וַיִּתְחַזְּקוּ וַיִּשְׂאָרוּ בְּאַמוּנָתָם הַקְּדוֹשָׁה יִהְיוּ רַאוּיִים לְזַמֵּר לִפְנֵיהֶם אֶפְלוֹ יוֹתֵר מִזֶּה, מֵאַחַר שֶׁיִּשְׂאָרוּ קִימִים בְּאַמוּנָה וְלֹא יִנְיָחוּ עֲצָמָם לִפְלֵ וְלִטְעוֹת חֵס וְשְׁלוֹם אַחַר הָעוֹלָם. וְיִהְיוּ כְּמָה מְפָרְסָמִים וּמְנַהִיגִים שֶׁל שָׂקָד, וְאִין סִפְקָ שְׁלֹא יִמְצֵא אִזְ קְבוּץ כְּמוֹנוֹ הַיּוֹם, שֶׁנִּמְצְאִים כְּמָה בְּנֵי אָדָם שֶׁמֵתְקַבְּצִים יַחַד שְׁחַפְּצִים בְּאִמַּת לְשִׁמְעַ דְּבַר ה'. וְאֶף־עַל־פִּי שִׁיְהִיָּה אִזְ אֵיזָה כְּשָׁרִים בְּדוֹר אֶךְ יִהְיוּ מְפָזְרִים. עֵנָה וְאָמַר: "כָּתַב זֹאת זְכָרוֹן

בספר" (שמות י"ז), למען ידעו בימים הבאים שכבר היה מי שיַדע זאת מקדם, וידעו להתחזק באמונה בו יתברך ובצדיקיו האמתיים.

(שיחות הר"ן סי' קכ"ו)

אגלה לך סוד שיהיה אפיקודסות גדול בעולם, ואני יודע שאנשים שלי יתחזקו באמונה באמת

פעם אחד אמר לאחד: אגלה לך סוד שיהיה אפיקודסות גדול בעולם. כי מלמעלה יבוא אפיקודסות בעולם בשביל נסיון. ואני יודע שאנשים שלי גם בלא זה יתחזקו באמונה באמת וישארו קימים באמונתם, אך אני מגלה לך זאת כדי שיתחזקו יותר כשיראו שדברו מזה מקדם. וכדברים האלה נשמע מפיו הקדוש כמה פעמים. והיה מתאנח מאד על זה ואמר: אוי, איך יוכלו לעמד אנשים מעטים נגד כל העולם.

(שיחות הר"ן סי' ר"ב)

אוי ואבוי שאין אנו הושבין כלל בשביל בנינו ודורותינו איך להצילם ממים הזידונים שהם דרכי הלמודים הרעים של חכמות ולשונות ופילוסופיה

פעם אחת נשמע שהקיר"ה (הקיסר ירום הודו) שלנו רוצה לגזר חס ושלום כמה גזרות על ישראל (שקורין פונקטן). ונשמע אז שגזרה אחת מהם הוא רוצה שיהיו חס ושלום ישראל מכרחין ללמד בניהם חכמות ולשונות. ואמר רבנו זכרוננו לברכה שעל גזרה זאת צריכין לגזר תענית, ולצעק ולזעק להשם יתברך יותר מעל כל הגזרות. כי גזרה זאת היא צרה גדולה מכל הצרות ורעות שבעולם, כי על ידי זה חס ושלום מעבירין על דת לגמרי. כמו שרואין בחוש בעונותינו

עקבתא דמשיחא בתורת ברסלב

הרבים, שכל מי שנכנס בדרך הזה יוצא מן הדת לגמרי. השם יתברך יחוס על עמו ישראל ויציל פלטה הנשארת מהם ומהמונם.

פעם אחת אמר רבנו זכרוננו לברכה, אוי ואבוי שאין אנו חושבין כלל בשביל בנינו ודורותינו איך להצילם ממים הזידונים הרעים האלה הרוצים לשטף את העולם חס ושלום, שהם דרפי הלמודים הרעים של חכמות ולשונות ופילוסופיה המתפשטים עכשו בעוונותינו הרבים וכו'.

(חיי מוהר"ן סימן תי"ז)

איש כשר פשוט יהיה חדוש כמו הבעל שם טוב

אמר: עוד יהיה זמן שמי שיהיה איש כשר פשוט, יהיה חדוש גדול כמו הבעל שם טוב:

(חיי מוהר"ן סימן תנ"ד)

יצא מפי רבנו ז"ל בזה הלשון: עוד יהיה זמן שמי שיהיה איש כשר פשוט אז ער וועט זיך וואשען צום עסין [שיטול ידיו קדם האכל] יהיה חדוש גדול כמו הבעל שם טוב, עד כאן לשונו. ולא בלשון גזמא והפלגה אמר זאת, כי באמת הוא כן.

(כוכבי אור שיחות וסיפורים אות ו')

יהיה אפיקורסות בעולם, וזה יהיה נסיון שלנו ושל משיח

מוהרנ"ת היה אומר, מלחמת גוג ומגוג אינו נזכר במגלת סתרים, משמע שיהיה אפיקורסות בעולם, וזה יהיה נסיון שלנו ושל משיח.

(כוכבי אור אבני"ה ברזל אות ט')

עכשיו התגבר הבעל דבר מאד מאד מחמת שרואה
שקרוב לבא קצו. כמו שני בני אדם הנלחמים זה עם זה
כשרואה שמתגבר כנגדו וכמעט שיפל, אזי הוא מתגבר
בכל פחו להפיל את שכנגדו

על־כן עכשיו בעקבות משיחא בסוף הגלות צריכים לזהר מאד להניח
תפלין דרבנו תם, כמו שהזהירו כל הצדיקים אמתיים שהיו בימינו, כי עכשיו
התגבר הבעל דבר מאד מאד מחמת שרואה שקרוב לבא קצו, על־כן הוא
מתגבר מאד. כמו שני בני אדם הנלחמים זה עם זה כשרואה שמתגבר כנגדו
וכמעט שיפל, אזי הוא מתגבר בכל פחו להפיל את שכנגדו. וכמו שאמר
החכם: 'אין גבור כמתיאש'.

כי הגלות הוא בחינת עבור וכשיוצאין מן הגלות זהו בחינת לידה, כמו
גאלת מצרים שנקראת לידה, כמו שכתוב (יחזקאל טז, ד): "ומולדותיך ביום
הולדת אתך" וכו'. וכן בגאלה אחרונה כתיב (ישעיה סו, ח): "כי חלה גם ילדה
ציון את בניה". וכמו שכתוב (שם, שם ט): "האני אשביר ולא אוליד". ועל־כן
בסוף הגלות מתגבר הגלות ביותר, כמו שהיה במצרים, כמו שכתוב (שמות ה,
כג): "ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה" וכו'. וכמו שכתוב (שם
פסוק ט): "תכבד העבודה" וכו' - זה בחינת קשוי הולדה, בחינת (שם יג, טו): "ויהי
כי הקשה פרעה לשלחנו", וכן כל היסורים והצרות שסובלים עכשיו בסוף
הגלות האחרון הזה, הם בחינת חבלי לידה, "כמו הרה תקריב ללדת תחיל
תזעק בחבליה" וכו' (ישעיה כו, יז).

ועקר התגברות הגלות שמתגבר עכשיו חס ושלום - הוא מה שהבעל
דבר מתגבר מאד על נפשות ישראל לרחקם מהשם יתברך, שזהו עקר גלות
וצרות הנפש, כי חוץ מזה הפל הבל, וכמבאר במקום אחר (לקוטי תניינא סימן ז).
ועקר הצרה מה שמתגבר הבעל דבר להכניס כפירות ואפיקורסות בעולם,
חס ושלום, וכמו שאמר רבנו ז"ל (בשיחות הר"ן לה, רכ) שהולך אפיקורסות גדול

עקבתא דמשיחא בתורת ברסלב

בעולם. וכמו שרואין בחוש, שלא היתה כזאת מימי עולם אפיקורסות כזאת בישׂראל כמו עכשיו בעונותינו הרבים, שרבו המתפוצים בעם ללמד את נערי בני ישׂראל חכמותיהם ולשונותיהם וכו', וכבר דברנו מזה במקום אחר.

וכל התגברות הבעל דבר שמתגבר עכשיו זהו בחינת חבלי של משיח (סנהדרין צה), בחינת חבלי לדה כנ"ל. וכל כחו נמשך משׂרש הדין של בחינת חלל הפנוי כנ"ל. ועל־כן עכשיו אין כח לעמד כנגדו כי אם בכח הצדיקים אמתיים הגדולים מאד הנ"ל, שיכולים לכנס לשם לתוף בחינת חלל הפנוי, ולהמתיק הדין שם בשׂרשו, שעל־ידי־זה נתבטל כל כח היצר הרע של כל באי עולם שנמשך משם, על־כן צריך כל אחד לזהר להניח תפלין דרבנו תם, שהם נמשכין מבחינת מחין של הצדיקים הגדולים הנ"ל, כדי לקבל כח מהם לשׂבר את היצר הרע שמתגבר עכשיו מאד שנמשך משם, וכנ"ל.

(ליקוטי הלכות תפילין הלכה ה' אות כ"ט)

יש בחינת שער החמשים של הטמאה, שזה השער כולל כל הסטרא אחרא והקלפות וכל השקרים והרמאות וההטעאות שבעולם, שזהו בחינת תקף מרירות הגלות האחרון המר והארך הזה

יש בחינת שער החמשים של הטמאה, שהוא כנגד שער החמשים של הקדשה, שזה השער כולל כל הסטרא אחרא והקלפות וכל השקרים והרמאות וההטעאות שבעולם, שמעצם רבוי השקרים והרמאות שיש שם הוא כמעט בלי גבול ומנין, כי אף על פי שגם הוא בהכרח להתלבש עצמו באיזה אמת, אבל הוא יונק כל כך מהקדשה והאמת עד שיכול, חס ושלום, לבלבל ולהעלים כל מיני אמת שבעולם ולהפך ברמאותו וערמתו הגדולה והעמקה בלי שעור, להפך מאמת לשקר ומשקר לאמת, לשום רע לטוב וטוב לרע, כמו שנאמר: "הוי האמרים לרע טוב ולטוב רע שמים חשך לאור ואור

לחֲשֹׁף וְכוּ". וּכְשֹׂזֵאת הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַשְׁקֵר מִתְגַּבֵּר, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, אֵז נֶאֱמַר: "טְבַעְתִּי בִּיּוֹן מִצּוֹלָה וְאִין מְעַמֵּד וְכוּ". שְׂזָהוּ בְּחִינַת תְּקֵף מְרִירוֹת הַגְּלוּת הָאֲחֵרוֹן הַמֵּר וְהָאֲרָךְ הַזֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו: "וַתֵּרֵד פְּלָאִים וְכוּ". וְנִסְתַּר וְנִעְלַם הַקֵּץ הַפְּלֹאוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "עַד מָתִי קֵץ הַפְּלֹאוֹת". וְעַקֵּר אַרְיֶכֶת הַגְּלוּת הוּא מֵה שֶׁהִתְגַּבֵּר הַשְׁקֵר מְאֹד מְאֹד כְּמַעַט בְּלִי גְבוּל, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שֶׁהוּא עַקֵּר הָרַע וְהַטְּמָאָה כִּנ"ל. וְכִמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, "וַתִּשְׁלַף אֶמֶת אַרְצָה וְכוּ". וְכִמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, וְהָאֶמֶת תִּהְיֶה נִעְדָּרֶת (ישעיה נט, טו), שֶׁנִּעְשֶׂה הָאֶמֶת עֲדָרִים עֲדָרִים, כִּי הַסְטֵרָא אַחֲרָא, שֶׁהוּא הַשְׁקֵר, הַתְּפֹשֵׁט עַכְשָׁיו, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, לְאֲרָךְ וְלָרַחֵב וְכֹל מֵה שֶׁמְגַלִּים אֵיזָה אֶמֶת בְּעוֹלָם לְהַתְקַרֵּב עַל יְדוֹ לַה' יִתְבָּרַךְ הוּא מִתְנַפֵּל בְּתַחֲבוּלוֹתָיו תְּכֵף לְבַלְבְּלוֹ וְלְהַסְתִּירוֹ וְלְהַפְכוֹ אֶל הַהֶפֶךְ מִמֶּשׁ, שְׂזָהוּ בְּחִינַת תְּקֵף הַמִּחְלָקֶת שֵׁישׁ עַכְשָׁיו בְּעוֹלָם בֵּין הַצְּדִיקִים וְהַכֹּפְשִׁים. וְכֵן עֲצֵם הַצָּרָה הַמְרָה שֶׁל הַתְּגַבְרוֹת הַחֲכָמוֹת וְהַלְשׁוֹנוֹת שְׂרוּצִים לְהַטְעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְתַפֵּס חֶסֶד וְשְׁלוֹם, נְעָרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצּוֹדָתָם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, (כְּמִבְאֵר מִזֶּה כָּבֵר כְּמוֹ פְעָמִים). וְהֵכֵל הוּא בְּחִינַת הַתְּגַבְרוֹת וְהַתְּפֹשְׁטוֹת הַשְׁקֵר שֶׁהוּא עַקֵּר הַטְּמָאָה מְכַל הַצְּדִידִים לְאֲרָךְ וְלָרַחֵב בְּכִלְיֹת יִשְׂרָאֵל וּבַפְּרִטוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וּבַפְּרִטֵי פְּרִטוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה. שֶׁכֹּל מֵה שְׂרוּצִין בְּאֵיזָה עֲצָה אֶמְתִּית לְצֵאת מִתַּחֲבוּלוֹתָיו הוּא מְבַלְבֵּל בַּשְּׁקָרִיו וְהַטְעָאוֹתָיו, עַד שֶׁאִין יוֹדְעִין אֵיךְ לְהַמְלִיט מִמֶּנּוּ. וְכִמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר, "בְּאַרְחֵזוֹ אֶהְלֵךְ טְמֵנוּ פֶּחַ לִי וְכוּ".

אָבֵל ה' יִתְבָּרַךְ גְּדוֹל מְאֹד וְלִתְבוּנָתוֹ אִין מִסְפֵּר, וְנִתְּנוּ לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּרַחֲמָיו בַּיּוֹם הַחֲמִשִּׁים הַקְּדוּשׁ, שֶׁהוּא יוֹם חַג הַשְּׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת שַׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, שְׂזָה הַשַּׁעַר כּוֹלֵל כָּל מ"ט שְׁעָרִים וְהוּא שְׂרָשֵׁם, וְשֵׁם כָּל הַהִמְתְּקוֹת שֶׁל כָּל הַדִּינִים שֶׁהַקְּלָפוֹת וְהַסְטֵרָא אַחֲרָא יוֹנְקִים מֵהֶם, כִּי עַקֵּר אַחֲזִזְתָּם מִבְּחִינַת דִּינִים כְּיָדוּעַ, כִּי שַׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה כּוֹלֵל כָּל שְׂרָשׁ הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלָה מִתְרֵי"ג עֶטְרִין דְּאוֹרֵייתָא. שֶׁהוּא עַקֵּר הָאֶמֶת, בְּחִינַת תּוֹרַת אֶמֶת. וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִין עֲצוֹת עֲמָקוֹת בְּלִי גְבוּל לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל כָּל הַשְּׁקָרִים וְהַרְמָאוֹת שֶׁל כָּל הַשְּׁקָרִים שֶׁבְּעוֹלָם, אֶפְלוּ הַנִּמְשָׁכִין

משער החמשים של הקלפה אשר השקר והרמאות שלהם כמעט בלי גבול, אבל זה האמת של בחינת שער החמשים של הקדשה עומד כנגדם לעולם, בבחינת "ואמת ה' לעולם"; שהאמת של ה' יתברך עומד כנגדם לעולם.

(ליקוטי הלכות סימני בהמה וחייה טהורה הלכה ד' אות ט"ו)

מגדל התגברות העזי פנים ובעלי לשון הרע, נתבלבל העולם מאד מאד, ונעשה קטגוריא גדולה בין התלמידי חכמים, עד שאי אפשר לידע היכן האמת

זהו שמבקשת כנסת ישראל מהקדוש־ברוך־הוא (שיר השירים א, ז): "הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרִים שלמה אהיה כעטִיה על עדרי חבִרִי". ופרש רש"י: שצהרִים מרמז על תקף הגלות וכו', עין שם בפרוש רש"י וכו', שפרוש רש"י שם מבאר היטב לענינינו. כי שלמה המלך, עליו השלום, ראה ברוח הקדש שבתקף הגלות המר הזה באחרית הימים, יתגברו העזי פנים מאד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סוטה מט): 'בעקבא דמשיחא חצפא יסג' (בסוף הגלות לפני ביאת המשיח - החצפה תגדל) והאמת תהיה נעדרת ואין תוכחה וכו'. ומגדל התגברות העזי פנים ובעלי לשון הרע, נתבלבל העולם מאד מאד, ונעשה קטגוריא גדולה בין התלמידי חכמים, עד שאי אפשר לידע היכן האמת. שזהו עקר חבלי משיח שהתנבאו עליו נביאינו וחכמינו ז"ל (כתבות קיבו).

וזה שצועקת כנסת ישראל בקול מר: הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרִים - שהוא זמן חם היום שהוא עת קשה לצאן, שמרמז על תקף הגלות. הינו שמבקשת כנסת ישראל שיגיד לה הקדוש־ברוך־הוא: איכה הוא רועה, ואיכה הוא רובץ את צאן מרעיתו בצהרִים, דהינו בסוף הגלות המר הזה, שרוב העולם אין יודעין היכן הוא הרועה האמת. על־כן מבקשת כנסת ישראל מהקדוש־ברוך־הוא, שיגלה האמת לישראל, ויגלה

להם היכן הוא רועה את צאנו, היכן הוא הרועה האמת שרועה את עמו וצאן מרעיתו באמת לאמתו כראוי?

וזהו שלמה אהיה פעטיה על עדרי חבריך - הינו שכנסת ישראל שהיא השכינה, שהיא הקדשה של ישראל ששוכנת בתוך הצדיקים והפְּשֵׁרִים שבדור, היא מתאוננת וקובלת לפני השם יתברך: מפני מה הפְּשֵׁרִים האמתיים שבדור המקרבים לצדיקי אמת, ששם שורה השכינה, שהיא בחינת כנסת ישראל - הם מבזים כל כף ומרחקים אותם בכל מיני הרחקות. כי העזי פנים ערבבו את העולם עד שעמדו כמה מפרסמים ומנהיגים של שקר בעולם, ואפלו המנהיגים הפְּשֵׁרִים נתרבה ביניהם מחלקת גדול, עד שאי אפשר לרב העולם לידע היכן הוא הצדיק האמת שיכול להנהיג את ישראל כראוי. ולא עוד אלא שמבזין מאד את המתקרבין להצדיק האמת, ומהפכין את האמת ואומרים לצדיק: "רשע אתה", ויראי חטא נמאסין כאלו הם רחוקים חס ושלום מהשם יתברך והתורה. והעזי פנים מתפארין בעצמן שרק הם קרובים להשם יתברך ואומרים להפְּשֵׁרִים באמת: "קרב אליך אל תגע בי כי קדשתך" וכו' (שענין סה, ה), כאשר מצוי עכשו בעוונותינו הרבים.

וזהו: שלמה אהיה פעטיה על עדרי חבריך - שהשכינה אומרת, שהפְּשֵׁרִים באמת, ששם השכינה, הם דומים כאבלים וכנזופים, חס ושלום, על עדרי חבריך - שהם שאר המנהיגים המתנשאים ברבנות שלהם כאלו הם חברים להקדוש-ברוך-הוא והקדוש-ברוך-הוא מתחבר עמם לבד, ואת הפְּשֵׁרִים האמתיים הם מרחקים כנזופים, חס ושלום. וכל זה מחמת שנעלם האמת מחמת המחלקת שנעשה על-ידי התגברות העזי פנים וכנ"ל.

וזהו שמשיב לה השם יתברך: אם לא תדעי לך היפה בנשים - דהינו שהשם יתברך משיב לכנסת ישראל: אם אין אתה יודע איך להתנהג למי להתקרב - צאי לך בעקבי הצאן, ופרש רש"י: 'הסתכל בדרכי אבותיך הטובים והלך אחריהם'. ורעי את גדיתך וכו' - הינו מה שאמרנו לעיל, כי

אף־על־פי שְׁעֲכָשׁוּ נִתְבַּלְבַּל הָעוֹלָם מְאֹד וְאִין יוֹדְעִים הֵיכָן הָאֲמֶת, אַף־עַל־פִּי כִּבְר הַקְּדִים הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רְפוּאָה שְׂזַכִּינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה. וְאָנוּ צְרִיכִין לֵילֵךְ בְּעַקְבֵי הַצֵּאן, בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה שְׁמֹסֵר לָנוּ מִשָּׁה וּחְכָמֵינוּ ז"ל מְדוֹר לְדוֹר, שְׁכָל חֲכָמֵינוּ וְנַבִּיאֵינוּ ז"ל חִבְרוּ לָנוּ סִפְרִים קְדוּשִׁים וִיקָרִים וְהוֹרוּ לָנוּ דַרְכֵי הַתּוֹרָה וְאָנוּ צְרִיכִין לֵילֵךְ בְּעַקְבוֹתָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכָּה לַחֲפֵשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא אֶת הַצַּדִּיק הָאֲמֶת שְׁבַדוֹר הַזֶּה, שְׁעָקֵר בְּרוּר הָאֲמוּנָה עַל יָדוֹ.

וְזֶהוּ וִרְעִי אֶת גְּדִיתִיךָ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים - שְׁעַל־יְדֵי כַח הַתּוֹרָה, שְׁזָהוּ בְּחִינַת צְאִי לָךְ בְּעַקְבֵי הַצֵּאן כַּנ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכָּה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּאֲמֶת לְרַעוֹת גְּדִיּוֹתָיו אֲצֵל הָרוּעִים הָאֲמִתִּיִּים. כִּי עַל־יְדֵי כַח הַתּוֹרָה שְׁקַבְּלָנוּ כִּבְר - זֹכִינְ אָנוּ לְמַצֵּא אֶת הַצַּדִּיק הָרוּעָה הָאֲמֶת וְלַהֲתַקְרֵב אֵלָיו וְכַנ"ל.

(ליקוטי הלכות ברכת הריח הלכה ד' אות ל"ז)

עֲכָשׁוּ הַהִסְתַּרְתָּה מִתְגַּבְּרַת מְאֹד מְאֹד בְּאֲלָפִים וּרְבָבוֹת הַסְתַּרְוֹת שְׁבַתוֹךְ הַסְתַּרְתָּה, וְעָקֵר שֶׁל כָּל הַצְּרוֹת הוּא צְרוֹת הַנֶּפֶשׁ, אֲשֶׁר נִתְרַחֲקָנוּ עֲכָשׁוּ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד

זֶה בְּחִינַת כָּל הַגְּלִיּוֹת - שִׁישְׂרָאֵל הוֹלְכִין בְּגוֹלָה וְהֵם נְעִים וְנָדִים כְּצַפּוֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה, וְכִמוּ שְׁהֵם נְעִים וְנָדִים כְּמוֹ כּוֹן, כְּבִיכּוֹל, קְדָשֶׁת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ נַע וְנָד, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (מִשְׁלֵי כו, ח): כְּצַפּוֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה, שְׁהֵם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. כִּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ - שְׂאֵז צְרִיכִין לַחֲפֵשׁ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד מְאֹד אַחַר כְּבוֹדוֹ וּלְשֵׂאל וּלְדַרְשׁ בְּכָל עֵת 'אִיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ', וְאֵז אִם תִּדְרָשְׁנוּ יִמְצֵא לָךְ בּוֹדָאִי, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (דְּבָרִים ד, כז־כט): "וְהִפִּיץ ה' אֶתְכֶם בְּעַמִּים וְכוּ', וּבִקְשַׁתֶּם מִשֵּׁם אֶת ה' אֱלֹקֵיךָ וּמִצֵּאתָ כִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ, בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ" וְכוּ'.

כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, בְּעֵת הַגְּלוּת, וּבְפָרֵט עֲכָשׁוּ בְּסוּף הַגְּלוּת בְּעַקְבֵי דְמִשְׁיחָא, אֲשֶׁר עֲכָשׁוּ הַהִסְתַּרְתָּה מִתְגַּבְּרַת מְאֹד מְאֹד בְּאֲלָפִים וּרְבָבוֹת

הסתרות שבתוך הסתרה, אשר כל נביאנו מימות משה וכל האבות - כלם הסתכלו והתנבאו על הדורות האלו, על עצם הצרות אשר יקרה לנו באחרית הימים, חס ושלום. ועקר של כל הצרות הוא צרות הנפש, אשר נתרחקנו עכשו מהשם יתברך מאד מאד, אשר לא היתה כזאת מימי קדם, כי באמת צרות בגשמיות אף-על-פי שבודאי עוברים על ישראל צרות רבות מאד ומסים וארנוניות רבים, אף-על-פי-כן צרות בגשמיות - כבר סבלו ישראל בדורות הקדמונים צרות רבות יותר ויותר כמה פעמים, כי היה כמה גרושין ושמדות והריגות ובריחות, וכיוצא בזה הרבה הרבה, רחמנא לצלן מעתה. אבל העקר שהתנבאו כל הנביאים על ימים האלה על חבלו של משיח, אשר כמה תנאים אמרו (סנהדרין צח): "ייתי ולא אחמיניה" (יהי רצון שיבוא המשיח, אבל שלא אראה אותו [מרב הצרות שתהינה לפני בואי]), וכיוצא בדברים האלה שהפליגו רבותינו ז"ל בעצם הצרות של אחרית הימים, העקר הוא צרות הנפש וגדל הסתרת כבודו יתברך שלא היתה כזאת בדורות הראשונים.

כי "אזלת יד ואפס עצור ועזוב" (דברים לב, לו), וכל הצדיקים האמתיים נסתלקו, בעוונותינו הרבים, והשקר הולך ומתגבר, "והאמת נעדרת" (ישעיה נט, 10) - ונעשה עדרים עדרים של אמת (סנהדרין צז), כי בעוונותינו הרבים נתרבה האמת מאד מאד, כי כל אחד אומר שאצלו האמת, אף-על-פי שיודע בעצמו נגעי לבבו וכל מה שחטא ופגם, אף-על-פי-כן הוא מתפאר בגדלות, שהוא השיג דרך אמת, ויודע חכמות חדשות בעבודת ה', ומטעה ומעקם ומבלבל כמה וכמה אנשים מדרכי ה' האמתיים, מדרך הישן אשר דרכו בו אבותינו מעולם, בלי שום חכמות והמצאות כלל - כאלה ואלה רבות אשר עצמו מספר בכמה וכמה מיני אפנים - אשר התגבר השקר על האמת בעוונותינו הרבים, ונתקיים (דניאל ח, יב): "ותשלף אמת ארצה".

ובפרט הצרה הגדולה מכל הצרות אשר התגברה עכשו חכמת הפילוסופיא - חכמות חיצוניות, והתחילו ללמד נערי בני ישראל חכמות ולשונות העמו"ם, אשר הלואי היו קוברים אותם בחייהם, בודאי היה טוב

עקבתא דמשיחא בתורת ברסלב

לָהֶם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי הֵם הוֹרְגִים אוֹתָם וְאֵת עַצְמָם בַּיָּדִים, וְעוֹקְרִים אֶת עַצְמוֹן וְאֵת בְּנֵיהֶם מִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, וּמַעֲבִירִים אֶת בְּנֵיהֶם לְמַלְךְ וְעַבּוּדֵה־זָרָה, וְלִמְקוֹם הַטְּנֶפֶת, וְשׁוֹחֲטִים יְלָדֵיהֶם בְּשֵׁאֵט בְּנַפְשׁ, בְּזָדוֹן וּבְמַעַל, וְצוּדִים נְפְשׁוֹת רַבּוֹת שְׁפוֹרְחוֹת לְגֵיהֶנָּם עַדִּי אוֹבֵד עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי אֵין רָעָה וְצָרָה גְדוֹלָה מִזֹּו!

וְאִם הִיָּה לָנוּ לֵב כְּשֵׁר לְהִשְׁמִי־תִבְרַךְ כְּמוֹ אַנְשִׁים כְּשָׂרִים שֶׁל דוֹרוֹת הַקְּדוּמִים, הִיָּה רְאוּי לָנוּ לִפְלַע עַל פְּנֵינוּ אֶרֶצָה וְלִהְיוֹת רְאשֵׁינוּ בְּכַתֵּל יוֹמָם וְלַיְלָה עַל כָּל הַצְּרוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר לֹא הִיָּה כְּזֹאת מִימּוֹת עוֹלָם. מַה נֹּאמֵר מַה נִּדְבָר? אִוִי לְעֵינֵינוּ שְׂכָף רוֹאוֹת! אִוִי לְאַזְנֵינוּ שְׂכָף שׁוֹמְעוֹת! וְלֹא זֹו אַף זֹו, כִּי אִם עוֹד הַעִזּוּ פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ לָנוּ בְּפֶה מְלֵא, כִּי הֵם עוֹשִׂים טוֹבוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְרוֹצִים לְחַנְּכֵם בְּדַרְךְ הַיָּשֵׁר. אִוִי וְאַבּוּי! אִוִי וְאַבּוּי עַל רֵאשִׁים! אִוִי לְנַפְשָׁם כִּי גָּמְלוּ לָהֶם רָעָה, כִּי הֵם מְמִירִין וּמַעֲבִירִין עַל דַּת בְּנֵיהֶם בַּיָּדִים. כְּאֲשֶׁר רוֹאִין בְּחוּשׁ, שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּכְנַס בְּדַרְכֵיהֶם וְלוֹמֵד לְשׁוֹנוֹתֵיהֶם וְחֻכְמוֹתֵיהֶם הוּא פּוֹרֵק עַל לְגַמְרִי, וּמִתְלוֹצֵץ מִכָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְהֵם אֲפִיקוֹרְסִים גְּמוּרִים, מְלַבֵּד מַה שְׁמִבְטָלִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמַחְטִיאִין הֶבֶל פִּיהֶם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבּוֹן, וְעַדִּין הֵם רוֹצִים לְהַטְעוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, כְּאֵלוּ עוֹשִׂין טוֹבוֹת, יְהִי כֵן ה' עִמָּהֶם וַיַּעֲשֶׂה לָהֶם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ טוֹבוֹת כְּאֵלֶּה, כְּאֲשֶׁר הֵם עוֹשִׂין לְנַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל.

וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים כָּבֵד נִשְׁקָעוּ כָּל־כָּף בְּטַעוֹתָם עַל־יְדֵי רִשְׁעוֹתָם הַגְּדוֹל אֲשֶׁר הִבִּיאוּ נַפְשָׁם מִקֶּדֶם בְּעַבְרוֹת גְּדוֹלוֹת, כִּי נֹאפּוּ וְהִרְבּוּ מִמְזִרִים בְּיִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אֵי אֲפָשֶׁר לְהַשִּׁיבָם עוֹד מִדְּרַכָּם הָרָעָה, כִּי עֲלֵיהֶם נֹאמֵר (מִשְׁלֵי ב, ט): "כָּל בְּאֵיָה לֹא יִשׁוּבוּן וְלֹא יִשְׁיִגּוּ אַרְחוֹת חַיִּים", וְעַל צְרוֹת הַנֶּפֶשׁ כְּאֵלוּ וְכֵאלוּ אֲשֶׁר נִתְרַבּוּ עַכְשָׁו בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, עֲלֵיהֶם הַתְּנַבְּאוּ כָּל נְבִיאֵינוּ וְחֻכְמֵינוּ מִקֶּדֶם עַל דוֹרוֹת הַלְלוּ, כְּמוֹ שְׁאֵמֵר דְּנִיָּאל (יב, ט): "וַיִּתְּלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רִשְׁעִים וְלֹא יָבִינוּ וְהִמְשִׁכְּלִים יָבִינוּ", וְכָתִיב (שִׁם יא, לה): "וּמִן הַמִּשְׁכִּילִים יִכְשְׁלוּ לְצָרָף בָּהֶם וּלְבָרַר וּלְלַבֵּן עַד עֵת קֶץ, כִּי עוֹד לְמוֹעֵד".

אשרי מי שיזכה בדורות האלה להתחזק עצמו בהשם יתברך ולילך בדרך הישר והאמת בתמימות, ובדרך הישן אשר דרכו בו אבותינו מעולם, ויחנך את בניו בתורת ה', בלמוד גמרא ופוסקים, ומעט מקרא כמו שנהגו בו אבותינו מעולם, ואזי זה וזה יתקיים ביָדו, ולא כמו האפיקורסים שעושין עקר מלמוד המקרא וחכמת הדקדוק, ומבטלים עקר הלמוד שהוא גמרא ופוסקים. ורבותינו ז"ל אמרו (ברכות כח): 'מנעו בניכם מן ההגיון', ואמרו 'שתלמוד בבלי בלול מהכל מקרא ומשנה וגמרא'.

ובפרט שבאמת עקר כוונת האפיקורסים הוא רק להתלבש עצמו באיזה אמת, כי 'כל שקר שאין בו אמת בתחלתו אינו מתקיים' וכו' (סוטה לה). על־כן מטעין את בני ישראל ואומרים שהם עושין לנו טובה שמלמדין בני ישראל מקרא, ולעת עתה מבטלין אותן מעקר הלמוד, מגמרא ופוסקים, ואחר־כך מבטלין אותן לגמרי, ולומדים אותם הבל מעשה תעתועים, שהם חכמות ולשונות שידע היכן כוש עומד במפת העולם. אוי להם, אוי לנפשם שהם אומרים שדין הקדוש של 'המחליף פרה בחמור' - אין צריך הנער לידע, ושטות הזה כמה זנבות יש להתולעים המשנים הנמצאים בארצות הרחוקים - זה צריך הנער לידע, כי הם מדפיסים זאת בלוחות שלהם שחברו בבית חנוך שלהם, "הפפכם ראו כי ה' מסך בקרבם רוח תעתועים" (ישעיה יט, כט). ה' ברחמי הרבים ירחם עלינו ועל זרענו ועל פלטת עמו ישראל ויציל אותנו ואת זרענו מהם ומהמונם:

על־כן עכשו בתקף הגלות האחרון בסופו צריך כל אחד ואחד, לזהר מאד לדרש ולבקש ולחפש מאד מאד בכל עת ובכל מקום אחר כבודו יתברך, וישאל ויבקש איה מקום כבודו. ואז אם יבקשנו וידרשנו היטב, יוכל בודאי למצאו יתברך אפלו אם הוא הגרוע שבגרועים, אפלו אם עבר מה שעבר, וגם עכשו הוא במקום שהוא, אף־על־פי־כן יחזק ידו תמיד לבקש ולחפש אותו יתברך גם במקומו, אף־על־פי שגפול למקומות הרעים לגמרי שהם מקומות המטנפות שכבודו יתברך רחוק משם, כמו שכתוב (ישעיה מב, ח): "כי כבודי

לְאַחַר לֹא אָתָּן, אֶף־עַל־פִּי־כֵן יִצְטַעַר וַיִּתְגַּעַגַע וַיִּדְרֹשׁ וַיִּבְקֹשׁ וַיַּחֲפֹשׂ אֵיִה
מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, וְאִזִּי יִזְכֶּה לְעֵלוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה לְבַחֲיַנֵּת אֵיִה, שֶׁהוּא מֵאֲמַר
סָתוּם, שֶׁמִּשָּׁם מְקַבְּלִין חַיּוֹת כָּל הָעֲשָׂרָה מְאָמְרוֹת וְכָל הָעוֹלָמוֹת וְהַנְּשֻׁמוֹת
וְכָל הַמְּדַרְגּוֹת בָּלָם.

(ליקוטי הלכות גביית חוב מהיתומים הלכה ג' אות ו')

פרק ב'

הדרך להתקרב לה' יתברך בעוצם ההסתרה הנוראה שבעקבותא דמשיחא על ידי עצת התפילה וההתבודדות

**כל חיותנו בפרט עתה בעקבות משיחא הוא רק על ידי
תפילה ותחנונים**

מה מאד הגדלתי השמחה בראותי במכתבך עצם תשוקתך וכסופיך הטובים להתקרב להשם יתברך. כן יחזק ה' את לבבך לכסף ולהשתוקק תמיד אליו יתברך עד שתזכה להוציא הפסופין בפיה לדבר בפה מלא לפניו יתברך ולבקש מלפניו שיחמל עליך ויקרבך מעתה לעבודתו באמת. כי הבחירה חפשית, ועקר ההתקרבות הוא על ידי דרך זה שהמשיח רבנו זכרוננו לברכה בעולם שהוא לכסף הרבה כסופין טובים ורצונות חזקים להשם יתברך בכל יום, ולהתגבר לפרטם בפה לפרש שיחתו לפניו יתברך כאשר הזהיר על זה פעמים אין מספר לכל אדם שבעולם. כי הוא דבר השווה לכל נפש. אשרי שיאחז בזה. כי כל חיותנו בפרט עתה בעקבות משיחא הוא רק על ידי תפילה ותחנונים, כי אין כחנו אלא בפה. כמו שכתוב "ואנכי תולעת ולא איש". ואם דוד המלך עליו השלום אמר כזאת שהוא תולעת ולא

איש, אנחנו מה נאמר מה נדבר. וכל תקונתנו הוא מה שדרשו רבותינו זכרונם לברכה על זה. מה תולעת אין כחה אלא בפה אף ישראל אין כחם אלא בפה.

(עלים לתרופה מכתב ר"נ)

בדורות האלו בסוף הגלות שהיצר הרע והסטרא אחרא מתגברין מאד מאד, אי אפשר להנצל עתה מהתגברות היצר הרע כי אם על-ידי שיחה בינו לבין קונו

כל הצדיקים והיראים האמתיים לא באו למדרגתם כי אם על-ידי התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ובפרט בדורות האלו בסוף הגלות שהיצר הרע והסטרא אחרא מתגברין מאד מאד, והדורות חלושים מאד בגוף ונפש, אי אפשר להנצל עתה מהתגברות היצר הרע ומרובי המניעות ולהתקרב להשם יתברך, כי אם על-ידי שיחה בינו לבין קונו שירגיל עצמו לקבע שעה מיחדת בכל יום, לפרש שיחתו לפני השם יתברך בלשון שמדברים בו דיקא. ואת כל אשר עם לבבו ישוח לפני השם יתברך הן לבקש מחילה וסליחה על העבר, הן להתחנן על העתיד שיצילהו השם יתברך ממה שצריך להנצל ויזכה להתקרב אליו יתברך. ואפלו אם אינו יכול לדבר ולפרש שיחתו, אף-על-פי-כן אפלו אם לא ידבר רק דבור אחד, גם זה טוב מאד ואפלו אם לא ידבר רק "רבנו של עולם", גם זה טוב מאד. ואפלו ההכנה בעצמה מה שמכין עצמו ורוצה לדבר, אף-על-פי שאינו יכול לדבר, עם כל זה ההכנה והרצון בעצמו יקר מאד בעיני השם יתברך. ואם יהיה חזק בזה להכריח עצמו בכל פעם לדבר לפני השם יתברך את אשר עם לבבו, בודאי במשך הזמן יעזרהו השם יתברך, שיוכל לפרש שיחתו היטב, ויכול לזכות לדבר דבורים חדשים ויקרים שישפיעו לו מן השמים, ויזכה לבוא לכל טוב אמתי ונצחי על-ידי הנהגה זאת, הפוללת כל העצות לעבודת השם יתברך. כי על כל העצות

צְרִיכִין תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים הַרְבֵּה, אֲשֶׁרֵי אָדָם שִׁיתְחַזֵּק בָּזֶה. כִּי מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל
אֵי אֶפְשָׁר לֵהוּיֹת אִישׁ כְּשֶׁר כִּי אִם עַל־יְדֵי הַתְּבוּדָדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ.

(ליקוטי עצות התבודדות ט"ז)

עֲבָשׁוּ כָּל תְּקוּתָנוּ הוּא רַק עַל יְדֵי אֲמֵתוּת הָעֲצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הַתְּמִימוֹת הַנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת שַׁעַר הַחֲמִשִּׁים שִׁיגְלָה מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ. כִּי הַגְּלוּת שֶׁל עֲבָשׁוּ נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת שַׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל הַטְּמָאָה

זֶה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה שְׂנֵזֶכָה אֲנַחְנוּ לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרַךְ עַל יְדֵי הַהֲתַעֲוִרֹת
שֶׁלָנוּ, כִּי זֶה הוֹפֹכֵת בֵּין הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ וּבֵין יִשְׂרָאֵל שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ צוֹעֵק אֵלֵינוּ
(מִלְאָכִי ג), "שׁוּבוּ אֵלַי וְאֲשׁוּבָה אֲלֵיכֶם", שֶׁאֲנַחְנוּ נָשׁוּב תְּחִלָּה. וְיִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים
(אֵיכָה ה), "הֲשִׁיבֵנו ה' אֱלֹהֵי וְנִשְׁוֹבָה וְכוּ", שֶׁהוּא יִשְׁיבֵנו אֵלָיו וְכַמוֹבָא בְּסִפְרֵים.
וְעַל יְדֵי תְּהִלִּים שְׁפוּלִיל כָּל מ"ט שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת מ"ט אוֹתוּתוֹת
הַשְּׁבֻטִים, מ"ט יְמֵי הַסְּפִירָה, מ"ט אוֹתוּתוֹת שְׁבַשְׁמַע וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד, עַל יְדֵי זֶה נִתְתַקֵּן הַכֹּל. כִּי תְּהִלִּים נֶאֱמַר עַל יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל,
שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ שִׁיזְכָּה לְהַשִּׁיג שַׁעַר הַחֲמִשִּׁים שְׁפוּלִיל הַכֹּל, שֶׁהוּא שְׁכָל
נִפְלָא שְׂזוֹכִין עַל יְדֵי זֶה לְהַכְנִיס בְּלֵב יִשְׂרָאֵל שִׁיִּצְעֵקוּ תְּמִיד לְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ
שִׁיִּשְׁיבֵנו אֵלָיו. וְעַל יְדֵי זֶה בְּעֲצָמוֹ יִהְיֶה נֶחֱשֵׁב לְהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלָנוּ כְּאִלוֹ אֲנוּ
שְׁבִים אֵלָיו מְעֲצָמוֹ, כִּי בְּאֵמֶת כָּל צְעָקָתוֹ יִתְבַּרַךְ שִׁצְעֵק אֵלֵינוּ שׁוּבוּ אֵלַי
וְכוּ, כּוֹנֵנֵנו זֶה בְּעֲצָמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ נִצְעֵק אֵלָיו תְּמִיד, "הֲשִׁיבֵנו ה' אֱלֹהֵי וְכוּ".
נִמְצָא, שֶׁבְּאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ אֵין מַחֲלָקֶת וְחִלּוּק כָּלֵל בֵּין כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וּבֵין הַשֵּׁם
יִתְבַּרַךְ, רַק שְׂאִין כָּל אֶחָד מִבֵּין כּוֹנֵנֵנו הַקְּדוֹשָׁה. וְכֵן זֶה מַחֲמַת שְׁלֵא נִתְּגַלָּה
עֲדוֹן שַׁעַר הַחֲמִשִּׁים, אֲבָל עַל יְדֵי תְּהִלִּים נִמְשָׁךְ הָאֵרֶת שַׁעַר הַחֲמִשִּׁים
שְׁפוּלִיל הַכֹּל מִתְּתָא לְעִילָא וּמִעֵלָא לְתַתָּא, עַד שְׂנֵזֶכָה לְצַעֵק אֵלָיו תְּמִיד אֵיךְ
שִׂיְהִיָּה וְעַל יְדֵי זֶה יִתְתַקֵּן הַכֹּל.

עקבתא דמשיחא בתורת ברסלב

וְכָל זֶה זֹכֵיךְ עַל יְדֵי הַשֶּׁכֶל הַקָּדוֹשׁ הַנִּמְשָׁךְ מִשְׁעַר הַחֲמִשִּׁים, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁבוּעוֹת, בְּחִינַת הַמְּקוֹה שֶׁל שְׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא מְקוֹה שֶׁל שְׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁמִּטְהַר מִכָּל הַטְּמָאוֹת וְהַגְּלוּלִים שֶׁבְּעוֹלָם וּמוֹשִׁיעַ מִכָּל הַצָּרוֹת. שְׂאֵז מִמְּשִׁיכִין עַל עֲצָמוֹ קִדְשָׁה זֹאת לְזָכוֹת לִילָךְ בְּזֶה בְּאֵמֶת וְלֹא יִטְעָה אֶת עֲצָמוֹ וְלֹא יֵאָבֵד אֶת עוֹלָמוֹ לְנֶצַח בְּחַנּוּם חָס וְשְׁלוֹם, כִּי עֲכָשׁוּ כָּל תְּקוּנָתוֹ הוּא רַק עַל יְדֵי אֱמֶתִיּוֹת הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַתְּמִימוֹת הַנִּמְשָׁכִין מֵהַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ שֶׁהַתְּחִיל לְהַתְּנוּצֵץ מִימֵי הָאָרִיז"ל. וְכָל מָה שֶׁמִּתְקַרְבִּין יוֹתֵר לְבִיאַת מְשִׁיחַ, אַף עַל פִּי שֶׁהַצָּרוֹת הַנֶּפֶשׁ מֵתְגַבְּרִין יוֹתֵר, אֲבָל בְּרַחֲמֵי גַם הַתְּנוּצָצוֹת מְשִׁיחַ מֵתְנוּצֵץ בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר. וְכִמוֹ שֶׁמְסַפְּרִים עֲנִין זֶה בְּשֵׁם הַרֵב הַקָּדוֹשׁ מִבְּרִדֵיטְשׁוֹב זָכַר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבִרְכָה. וְעַקֵּר אֵלּוֹ הָעֲצוֹת הָאֱמֶתִיּוֹת נִמְשָׁכִין מִבְּחִינַת שְׁעַר הַחֲמִשִּׁים שִׁיגְלָה מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ. וְכָל הָעֲצוֹת כְּלוּלִים בְּסִפְרֵי תַהֲלִים שֶׁהֵם חֲסִדֵי דָוִד הַנְּאֻמָּנִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת נו"ה, בְּחִינַת עֲצוֹת קְדוֹשׁוֹת וְנִפְלְאוֹת מְאֹד (כִּידוּעַ שְׁחִסְדֵי דָוִד הֵם בְּחִינַת נו"ה בְּחִינַת עֲצוֹת), הֵינּוּ לְצַעֲקַת תְּמִיד לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ יְהִיֶּה אִיף שִׁיְהִיָּה וְכֹנ"ל. כִּי הַגְּלוּת שֶׁל עֲכָשׁוּ נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת שְׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁל הַטְּמָאָה, רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, שֶׁמִּשָּׁם אֵי אֶפְשָׁר לְצַאֵת כִּי אִם בִּישׁוּעַת ה' וְחֲסִדוֹ הַנִּפְלָא. וְעַל כֵּן זֶה הַגְּלוּת הָאֲחֵרוֹן הַכְּבִיד מֵאֵד מֵאֵד וּמֵתְאָרְךָ מֵאֵד בְּעוֹנֵינוּ הַרְבִּים וְעַלֵּיו נֶאֱמַר (אֵיכָה א), "וַתִּרְדַּד פְּלָאִים אֵין מִנְחָם לָהּ". וְכַתִּיב (דִּנְיָאֵל יב), "עַד מֵתִי קִץ הַפְּלָאוֹת". וְעַקֵּר הוּא גְלוּת הַנֶּפֶשׁ מֵהַ שְׂאֵנוּ רְחוּקִים כָּל כָּף כָּל כָּף מֵאֲבִינוּ שֶׁבְּשִׁמְיִם וְאֵין לָנוּ שׁוֹם עֲצָה וְתַקְוָה כִּי אִם עַל יְדֵי הַדְּבִיר לְדַבֵּר וְלְצַעֲקַת הַרְבֵּה לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ וְלוֹמַר תְּחַנּוּת וּבִקְשׁוֹת וְכוּ' הַרְבֵּה לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם וְלִלְמַד תּוֹרָה הַרְבֵּה.

כָּל הַדְּבָרִים, שֶׁעַקֵּר הַהִתְרַחֲקוּת מֵהַתְּשׁוּבָה הוּא מַחֲמַת שְׁצָרִיכִין שְׂאֵנוּ נִתְעוֹרֵר לְשׁוֹב אֵלָיו, וְהַהִתְעוֹרְרוֹת פְּרָאוֹי קִשָּׁה מְאֹד, וּבִפְרָט לְמִי שֶׁכָּבַר נִתְרַחַק וְעָשָׂה מָה שֶׁעָשָׂה, וְאֵף עַל פִּי כֵן הַכֹּל חִפְצִים לִירְאָה שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, אַף קִשָּׁה וְכָבֵד לָהֶם לְהַתְּעוֹרֵר וְכֹל רוֹצִים שֶׁהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ יְעוֹרֵר אוֹתָם וְיַחְזִירָם לְמוֹטֵב, אֲבָל כְּשִׁיזְדַּעִים וּמֵאֲמִינִים בְּהֵאֱמֶת שֶׁהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ בּוֹחֵר בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ

שִׁיְהִי רְצוֹנֵנוּ וְחַפְצֵנוּ תְּמִיד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְשֹׂאֵין אָנוּ צְרִיכִין רַק לִיקַח דְּבָרִים וְלָשׁוּב אֵלָיו, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (הוֹשַׁע יד), "קַחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֵל ה'". וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה, אֵינִי מִבְקֵשׁ מִכֶּם אֶלָּא דְּבָרִים. וּבְאַמַּת גַּם הַדְּבוּרִים בְּעֲצֻמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, רַק שֶׁאָנוּ צְרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל לִיקַח אוֹתָם עִמָּנוּ וּלְדַבֵּר בָּהֶם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ, "קַחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים". 'קַחוּ' דִּיקָא, הֵינּוּ שֶׁהַדְּבָרִים כָּבֵר מוֹכְנִים מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִבְּקֵשׁ שֶׁנִּקַּח אוֹתָם עִמָּנוּ לָשׁוּב אֵלָיו עַל יְדֵי זֶה. וְכֵמוֹ שֶׁמִּפְרָשׁ וּמִלְמַד אוֹתָנוּ שֶׁם אֵיךְ נֹאמֵר לְפָנָיו כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם, אָמְרוּ אֵלָיו כָּל תְּשֵׂא עֵוֹן וְכוּ'. וּמִי שִׂידַע כָּל זֹאת בְּאַמַּת בּוֹדָאֵי בְּקַל יָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא אֶפְלוֹ אִם יַעֲבֹר עָלָיו מָה, כִּי תְּמִיד יוּכַל לִיקַח דְּבוּרִים מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ אִם יִרְצֶה עַד אֲשֶׁר סוּף כָּל סוּף יָשׁוּב אֵלָיו וַיִּרְחַמְנוּ. וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּדֹל מַעֲלַת אֲמִירַת תְּהִלִּים שֶׁגְּלוּהוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, שֶׁעַל יְדֵי זֶה בּוֹדָאֵי נִזְכָּה לְתִשׁוּבָה, וְעַל יְדֵי זֶה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה שְׁלֵמָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ כָּל זְמַן שֶׁנַּעֲסֵק בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים בְּכּוֹנֵה לְהַשְׁמִיעַ אֲזִינוּ וּלְבוֹ לְמָה שֶׁאֹמֵר, בּוֹדָאֵי יָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּאַמַּת הַכָּל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ וְאֵין הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חַפֵּץ רַק הַרְצוֹן וְהַתְּעוּרוֹרוֹת וְהַהֲשַׁתְּדָלוֹת אַחַר הָאַמַּת, כִּי בְּלִי שׁוֹם הַתְּעוּרוֹרוֹת כָּלֵל אִי אֶפְשָׁר, אֲבָל בְּאַמַּת הַכָּל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ.

(ליקוטי הלכות קריאת שמע הלכה ה' אות י"ג וט"ו וי"ח)

**צְרִיכִין עֵתָה לְהֵאָרִיךְ אַפּוֹ בְּיוֹתֵר, וּלְהַתְּגַבֵּר לְדָם וּלְשֵׁתְךָ
בְּדַעְתּוֹ, לְבָלִי לְהַרְחִיק אַחֲרֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאַחֲרֵי יְרֵאֵי ה'
הָאֱמַתִּיִּים, רַק לְהַשְׁתַּדֵּל לְצַעֵק וּלְהַתְּפַלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
הַרְבֵּה**

זֶה "לִכְן הַמִּשְׁכִּיל בְּעֵת הַהִיא יָדָם" וְכוּ' (עֲמוּס ה', יג), "לֵךְ דְּמִיָּה תִּהְיֶה אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן" (תְּהִלִּים סה, ב), "אֵף לְאֱלֹהִים דּוֹמִי נַפְשִׁי" וְכוּ' (שִׁם סב, ו), "טוֹב וַיַּחֲלֵל וְדוֹמָם לְתִשׁוּעַת ה'" (אֵיכָה ג, כו) וְכוּ', וְכֵן פְּסוּקִים הַרְבֵּה. כִּי עֵתָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים

האלה שעליהם נתנבאו בפסוקים הנ"ל, צריכין לדם ולשתק הרבה על כל מה שנעשה עתה בעולם, ולבלי לכנס בחקירות וקשיות ותרוצים כלל רק לדם ולשתק ולצפות לישועת ה', עד שעלפי הרב עלידי הדומיה והשתיקה יבער לבו עד שיצטק ויתפלל להשם יתברך, בבחינת (תהלים לט, ג ד): "נאלמתי דומיה החשיתי וכו', חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני" וכו'. וזה (איוב יב, כג): "משגיא לגוים ויאבדם", כי "לכד חכמים בערמם" (שם ה, יג) שפך ל זה היה בקריעת ים־סוף שסבבם בכונה להטעותם, כמו שכתוב (שמות יד, ב ג): "וישבו ויחנו לפני החירות וכו' ואמר פרה" וכו', וכן הוא עתה.

ואלו הנרדפים - צריכין לזהר לבלי לילך בחכמות רק לצעק אל ה', ואם גם זה קשה - על כל פנים לא יהרהר, וכל שכן שלא ידבר נגד מדותיו יתברך, רק ישתק וידם עד ישקיף וירא וכו' ויצפה לחסדו יתברך לבד, בחינת (שמות יד, ד): "ה' ילחם לכם ואתם תחרשון", כמו שכתוב (דברי־הימים יב, כ, יב): "ואנחנו לא נדע מה נעשה כי עליך עינינו" וכו', וכתוב (שם): "כי אין בנו כח בכל ההמון הזה" וכו', "עזרנו... כי עליך נשענו" (שם יד, י). בפרט עתה בסוף הגלות הזה, שעל זה אמר ירמיה (איכה ג, נד נה): "צפו מים על ראשי וכו' קראתי שמך ה' מבור תחתי" וכו', ואמר (שם, כו): "טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'" וכו' כנ"ל, "עד ישקיף וירא ה' משמים" (שם, ג), "כי לא יזנח לעולם ה'" וכו' (שם, לא), וכן הרבה.

כי עקר הרדיפה של השונאים הן מעובדי כוכבים הן בין ישראל בעצמן, שהחולקים רודפים מאד את הכשרים, והעקר עלידי חכמות של הבל, שנדמה לכל אחד שהוא נבון וחכם ורוצה שהכל ילכו בדרך חכמתו העקמה ומהפכת, ונדמה לו שהוא צריך להיות רודף את הנרדפים מאד. אבל אלו הנרדפים צריכין לזהר ביותר שלא יתעו ויטעו אחרי חכמתם הרעות, רק יסתכלו על האמת לאמתו, ויקימו "אל תען כסיל כאולתו" (משלי כו, ד) רק לחרש ולשתק אפלו בדעתו, לבלי לכנס בקשיות ותרוצים כנ"ל רק לצפות לישועת ה', בבחינת מה שאמר משה לישׂראל בקריעת ים־סוף (שמות יד, יג יד)

"אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' וכו', ה' ילחם לכם ואתם תחרשון"
כנ"ל.

רק שעתה מחמת שצריכין שתהיה גאלה שלמה שאין אחריה גלות, והסטרטא אחרא והיצר הרע מתפשט מאד מאד וכו', על־כן צריכין עתה להאריך אפו ביותר ויותר, ולהתגבר יותר לדם ולשתק בדעתו, לבלי להרהר אחרי השם יתברך ואחרי יראי ה' האמתיים, רק להשתדל לצעק ולהתפלל להשם יתברך הרבה כנ"ל. וכמו שאמר התנא כמה פעמים (סוטה מט:): 'בעקבות משיחא חצפא יסגא וכו' יראי חטא כו' - והאמת תהיה נעדרת' (ישעיה נט, טו), ודרשו רבותינו ז"ל (סנהדרין צז:): 'שיהיה נעשה האמת עדרים עדרים וכל אחד יאמר שאצלו האמת, עד שבסוף מסים: 'על מי לנו להשען? על אבינו שבשמים', וכן חוזר זאת כמה פעמים, שבכל פעם שמגלה הבלבול והקטגוריא שיהיה באחרית הימים האלה, מסים בכל פעם: 'על מי לנו להשען? כי אם על אבינו שבשמים', כמבאר בסוטה עין שם, הינו כנ"ל.

והפלל, שעקר הרדיפה של הרודפים את הפשרים והתמימים, הוא שרוצים לתפסם בחכמתם הרעה וברבוי ליצנות שלהם, וזה קשה מן הפל, כי עקר הוא מניעת המח. כי מתחלה רודפים אותם ממש כמפרסם, ואחר־כך משתדלים ביותר לפתותם בחלקלקות דברייהם הרעים שאומרים שדורשים טובתם וכו', וזה קשה מן הכל. על־כן אי אפשר לבאר ולספר כל מה שיש בזה, רק המשפיל כעת ידם ויבין היכן האמת, ויקים דברי התנאים הנ"ל שחזרו וכפלו כמה פעמים "על מי לנו להשען כי אם על אבינו שבשמים".

(ליקוטי הלכות נטילת ידים לסעודה הלכה ו' אות מ"ד)

בעקבות משיחא יהיה מבול של אפיקורסות, ועם חכמות לא יוכלו לתן עצה, רק פשוטי ישראל שאומרים תהלים בפשיטות

מעשה ממטר, מענין שהשם יתברך יכבש המלחמה רק עם הפשוטים
אומרי תהלים בפשיטות וכו' ולא עם ההולכים בחכמות. ספר רבנו ז"ל ממשל
ממלך שהלך לצוד חיות (נאולאוי) ונסע לבוש כאיש פשוט, כדי שיהיה נקל
להצחוק. ובאמצע פתאם ירד מטר גדול ממש מבול מים, וכל השרי מלוכה
נתפזרו אחד לאחד וכו'. והמלך היה בסכנה גדולה, וחפש עד שמצא בית
כפרי אחד. והיה שם איש כפרי, ולקח את המלך והלבישו, ונתן לו אכילה
שלו גריץ [מרק גריסים] וכו', והסיק את התנור, והניחו לישן על הפיעקליק
[סמוך לתנור] וכו'. וכל כך היה ערב ומתוק להמלך, שמעולם לא טעם
טעם ערב כזה, כי היה עיף ויגע וכו'. והשרי מלוכה חפשו את המלך עד
שבאו לשם, וראו שהוא ישן. ורצו שיחזר המלך לביתו עמהם. ואמר להם,
כיון שאתם לא הצלתם אותי וכל אחד נתפזר להציל את עצמו, וזה הציל
אותי, ופה טעמתי טעם מתוק כזה, על כן הוא יביא אותי בעגלה שלו ובאלו
המלבושים, והוא ישב אותי על כסא המלוכה. וסים על זה רבנו ז"ל כאשר
מובא **שבעקבות משיחא יהיה מבול** - מען וועט שייסען מיט אפיקורסות -
[יירו עם אפיקורסות] לא של מים, רק של מחשבות זרות. ויכסו כל ההרים
הגבוהים, ואפלו בארץ ישראל שלא היה מבול, רק מחמת שהלך בכח נתזו
שם המים, דאס הייסט עס וועט אריין שפריצען אפלו אין די כשר'ה הערצער
[הינו שיתזו גם בתוך הלבבות הכשרים]. ועם חכמות לא יוכלו לתן עצה,
וכל שרי המלוכה נתפזרו וכל המלוכה לא יתחזק על עמדו, וועט זיך ניט
דער האלטין נאר [לא יחזיקו מעמד רק] פשוטי ישראל שאומרים תהלים
בפשיטות וכו'. על כן שכשיבוא משיח הם יתנו הכתר מלוכה בראשו.

פרק ג'

הדרך להתקרב לה' יתברך בעוצם ההסתרה הנוראה שבעקבתא דמשיחא על ידי עצת השמחה וההתחזקות בנקודות טובות

בְּעִקְבוֹת מְשִׁיחָא בְּסוּף הַקִּץ שָׂאזֵ יתְגַבֵּר ח"ו הַסְטֵרָא
אַחֲרָא כִּידוּעַ, אַזִּי יְהִי עֵקֶר הַתְּקוּן עַל יְדֵי הַצְדִּיקִים
שִׂידוּנֵנו אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת וְיִמְצְאוּ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת אֲפִלּוּ
בְּהַפְחוּתִים מְאֹד מְאֹד

זֶה יְדוּעַ שְׂכַשְׂיִשְׂרָאֵל הֵם ח"ו בְּמִדְרָגָה פְּחוּתָהּ, זֶה בְּחִינַת פְּגָם הַלְבָנָה
קְטָרוֹג הַיְרֵחַ, שְׂמֻשֵׁם בָּאִים כָּל הַפְּגָמִים וְהַחֲטָאִים ח"ו, וְעַל כֵּן כְּשֵׁאִישׁ
יִשְׂרָאֵל מֵתְעוֹרֵר וּמוֹצֵא בְּעִצְמוֹ נְקֻדָּה טוֹבָה וְעַל יְדֵי זֶה חוֹזֵר בְּתִשְׁבּוּבָה כַּנִּל, לֵ
זֶה בְּחִינּוֹת מְלוּי הַלְבָנָה מְפִיגְמָתָהּ, בְּחִינַת קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ, כִּי עֵקֶר קְדוּשַׁת הַחֹדֶשׁ
הוּא עַל יְדֵי בְּחִינַת הַנִּל, כִּי בְּתַחֲלַת הַחֹדֶשׁ בְּעֵת שְׂרוּאִין אֶת הַלְבָנָה לְקֻדְשׁ
אוֹתָהּ בְּבֵית דִּין אַזִּי הִיא קְטָנָה וְדָקָה מְאֹד מְאֹד, וְאַזִּי הִיא רַק בְּבְחִינַת נְקֻדָּה,
הִינּוּ בְּחִינַת נְקֻדָּה טוֹבָה הַנִּל שֶׁהִיא בְּחִינַת שְׁחֻרָה אֲנִי וְנִאֻוָּה וְכוּ' כַּנִּל, הִינּוּ

כְּשֶׁהִלְבְּנָה הִיא בְּתַכְלִית הַמַּעוּט בְּסוּף הַחֲדָשׁ אֲזִי צְרִיכִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְחַפְּשָׁה וּלְבַקֵּשָׁה עַד שְׁמוּצָאִין עַדִּי רְאִיָּה אֵיזָה נִקְדָּה קִטְנָה מֵהִלְבְּנָה וְאֲזִי מְקַדְּשִׁין אֶת הַחֲדָשׁ בְּבֵית דִּין שֶׁהוּא בְּחִינַת תִּקּוּן וּמְלוּי הִלְבְּנָה, כִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת הַנִּקְדָּה לְבַד, בְּחִינַת נִקְדָּה טוֹבָה שְׂזוּכִין לְמִצָּא בְּתַכְלִית הַמַּעוּט, עַל יְדֵי זֶה נִתְתַקְּנִין וְנִכְנָסִין בְּאֵמֶת לְכַף זְכוּת וְכו' כַּנ"ל, שְׂזָהוּ בְּחִינַת תִּקּוּן וּמְלוּי הִלְבְּנָה מְפַגְּמִתָּהּ וְכו' כַּנ"ל. וְעַל כֵּן אוֹמְרִים הַבֵּית דִּין וְכָל יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשׁ מְקַדְּשׁ (ר"ה כ"ד), כִּי עַל יְדֵי הַנִּקְדָּה לְבַד נִתְקַדְּשִׁין וְכו' כַּנ"ל, עַל יְדֵי שְׂדָנִים לְכַף זְכוּת. וְזֶה בְּחִינַת שְׂפָלָם אוֹמְרִים מְקַדְּשׁ מְקַדְּשׁ, דְּהֵינּוּ שְׂעַל יְדֵי דְבָרֵיהֶם מְעַלִּין אֶת הִלְבְּנָה מִבְּחִינַת פְּגָם וּמַעוּט לְבְּחִינַת תִּקּוּן וּמְלוּי, שְׂזָהוּ קִדְּשָׁתָהּ עַל יְדֵי הַנִּקְדוּת אוֹר לְבַד שְׂרָאוּ מֵהִלְבְּנָה.

וְזֶהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַנ"ל, כִּי עַל יְדֵי קִטְרוּג הַיָּרֵחַ נִתְמַעֲטָה וְאֲזִי נִתֵּן לָהּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הַכּוֹכָבִים לְהַפִּיס דַּעְתָּהּ כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָה (מדרש רבה פ"י) וּמוֹבָא בְּפִרוּשׁ רַש"י, כִּי הַכּוֹכָבִים מְרַמְזִין עַל בְּחִינַת הַנִּקְדוּת טוֹבוֹת שְׂנִמְצָאִין בְּכָל אֶחָד מֵיִשְׂרָאֵל שְׂעַל יָדָם נִכְנָסִין לְכַף זְכוּת בְּאֵמֶת עַל יְדֵי שְׂדָנִים אוֹתָם לְכַף זְכוּת כַּנ"ל, בְּבְחִינַת (דְּנִיָּאל י"ב) וּמִצְדִּיקֵי הָרַבִּים כְּכּוֹכָבִים וְכו'. 'מִצְדִּיקֵי הָרַבִּים', הֵינּוּ צְדִיקֵי הַדּוֹר שְׂדָנִים אֶת הַכָּל לְכַף זְכוּת, וְעַל יְדֵי זֶה נִכְנָסִין אֲפֹלוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֵמֶת לְכַף זְכוּת כַּנ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת כּוֹכָבִים, בְּחִינַת וּמִצְדִּיקֵי הָרַבִּים כְּכּוֹכָבִים כַּנ"ל, כִּי הַכּוֹכָבִים הֵם בְּבְחִינַת נִקְדוּת, כִּי זֶה הַפְּסוּק וּמִצְדִּיקֵי הָרַבִּים מְדַבֵּר שֶׁם בְּסוּף דְּנִיָּאל לְעַנְּנֵי הַנ"ל, כְּמִבְּאֵר שֶׁם יִתְבָּרַרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצְרְפוּ רַבִּים וְהַרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים וְכו'. (שם) וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ וּמִצְדִּיקֵי הָרַבִּים כְּכּוֹכָבִים וְכו'. הֵינּוּ שְׂבַעֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא בְּסוּף הַקֶּץ שְׂאֲזִי יִתְגַּבֵּר ח"ו, הַסְטֵרָא אַחֲרָא כִּידוּעַ, וְאֲזִי יִהְיֶה גְדֹל הַבְּרוּר וְהַצְּרוּף בְּחִינַת יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצְרְפוּ רַבִּים כו', וְאֲזִי יִהְיֶה עֵקֶר הַתִּקּוּן עַל יְדֵי בְּחִינַת הַנ"ל, עַל יְדֵי מִצְדִּיקֵי הָרַבִּים, הֵינּוּ עַל יְדֵי הַצְּדִיקִים שְׂיִדּוּנוּ אֶת הַכָּל לְכַף זְכוּת וּמִצָּאוּ נִקְדוּת טוֹבוֹת אֲפֹלוּ בְּהַפְּחוּתִים מֵאֵד מֵאֵד, שְׂזָהוּ עֵקֶר עֲבוּדוֹת הַצְּדִיקִים וְעַל יְדֵי זֶה דִּיקָא יָבֵא מְשִׁיחַ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, כִּי זֶה בְּחִינַת מְשִׁיחַ וְכו'.

כַּנְ"ל. וְזֶהוּ, "וְהַמְשָׁפִילִים יִזְהִירוּ וְכוּ' וּמִצְדִּיקֵי הָרַבִּים כְּכֹכְבִים וְכוּ'". כִּי עֵקֶר הַתִּקּוּן וְהַגְּאֻלָּה בְּקֶזֶז הָאֲחֵרוֹן יִהְיֶה עַל יְדֵי בְּחִינָה זוּ, עַל יְדֵי בְּחִינַת הַנִּקְדּוּת טוֹבוֹת הַנְּ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּכֹכְבִים וְכוּ' כַּנְ"ל.

(ליקוטי הלכות השכמת הבוקר הלכה א אות יב)

דִּיקָא הֲרַחוּקִים בְּדוֹרוֹת הַלְלוּ כְּשִׁיתְחַזְקוּ בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִשְׁתַּעֲשַׁע וּמִקְבֵּל תַּעֲנוּג גַּם מִעֲבוּדָה קְלָה אֲפֹלוּ שֶׁל רְשָׁעִים וּבְעֵלֵי עֲבֻרוֹת וּפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, יִזְכוּ לְתִשׁוּבָה בְּיָדָיו, וְעַל יָדָם דִּיקָא יִתְקַנְנוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת

עַל־כֵּן אֵין הַמְצוּה נִקְרָאת אֶלָּא עַל מִי שְׁגוּמְרָה, כִּי דִיקָא בְּעַת הַגְּמֵר אָז זֹכִין לִפְעֹל פְּעֻלָּתוֹ בְּשִׁלְמוֹת לְכֻלָּל בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ בְּכֻלְלִיּוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת בְּכָל אָדָם, וְכֵן בְּכֻלְלִיּוֹת הָעוֹלָם, כִּי כָּל אָדָם, אֲפֹלוּ כְּשִׁזְזוּכָה לַעֲשׂוֹת מְצוּה וְזֹכָה לְגְמֻרָה בְּשִׁלְמוֹת - עֲדִין צָרִיךְ לְצַפּוֹת לִישׁוּעָתוֹ תָּמִיד שְׂיִזְכֶּה לְאַחֲרִית טוֹב, "כִּי טוֹב אַחֲרִית דְּבַר מֵרֵאשִׁיתוֹ" (קֹהֶלֶת ז, ח), וְכִמּוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (אֲבוֹת ב, ד): 'אֵל תִּאֲמִין בְּעֲצֻמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ', וְכְשִׁזְזוּכָה בְּאַחֲרִיתוֹ לְבִלּוֹת יָמָיו בְּטוֹב הָאֲמִתִּי, אָז אֲשָׁרִי לוֹ. וְעַל־כֵּן אָנוּ רוֹאִין שֶׁהֲרֵבָה הַתְּחִילוֹ בְּעֲבוּדַת ה', אֲבָל זְעִירִין אָנוּן שְׂזָכוּ לְהַגִּיעַ לְמַעְלָתָם, וְנִמְצָאִים רַבִּים שְׁנוֹפְלִים מִעֲבוּדָתָם.

וְאִף־עַל־פִּי שְׁבוּדָאֵי בְּקִדְשָׁה אֵין שׁוּם דְּבַר שְׁבִקְדָשָׁה נֶאֱבָד לְעוֹלָם, וְכָל מָה שְׁעָשָׂה בְּהַתְּחַלַּת עֲבוּדָתוֹ, כָּל דְּבוּר דְּקִדְשָׁה שְׂיִצָּא מִפִּיו, וְכָל תְּנוּעָה קְלָה שְׁעָשָׂה בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - בְּוֹדָאֵי אֵינוֹ נֶאֱבָד לְעוֹלָם, וְסוּף כָּל סוּף לֹא יִשָּׂאֵר לוֹ כִּי אִם דְּבָרִים כְּאֵלֶּה, הֵינּוּ דְבָרִים שְׁבִקְדָשָׁה שְׂזָכָה לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אֵין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כְּסָף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת אֶלָּא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבָּד (אֲבוֹת ו, ט), אִף־עַל־פִּי־כֵן לְזִכּוֹת לְמָה שְׂצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְזִכּוֹת, אֵי אֲפָשֵׁר לְזִכּוֹת עַד שְׂיִגְמֹר עֲבוּדָתוֹ בְּשִׁלְמוֹת, דֶּהֵינּוּ שְׂיִזְכֶּה לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו עַד הַסּוּף. וְעַל־כֵּן רוֹאִין בְּחוּשׁ, שֶׁהַבַּעַל דְּבַר

עקבתא דמשיחא בתורת ברסלב

מתגרה עצמו מאד מאד בעת שהאדם סמוך וקרוב לכנס לשערי הקדשה, כמבאר בזה באריכות בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (בלקוטי תניינא סימן מח):

וכן בכלליות העולם, פי עתה בדורות הללו שהם עקבות משיחא, עתה הוא בחינת 'אחרית' בחינת 'אחרית הימים', שעל זה התנבא משה רבנו, עליו השלום, בתורתנו הקדושה (דברים ד, ל): "בצר לך ומצאוך באחרית הימים האלה" וכו'. ובשביל זה התגרה עצמו הבעל דבר עתה מאד מאד בישראל, ורבים מבני פריצי עמנו נכשלו ונפלו ונתעו עלי ידי תאוותם הרעות לכפירות ואפיקורסות גדול ופרקו על לגמרי, ולא די להם בזה, כי אם גם מסלקים הבשת מעל פניהם, ואומרים שפך ראוי להתנהג - לגלח את הזקן והפאות וללבש במלבושי העובדי כוכבים, וללמד לשונות וחכמות חיצוניות וכו' וכו' רחמנא לצלן. וגם האנשים הכשרים קצת - הרחוקים מהם ומדרכיהם, גם כן נפלו בטרדת הפרנסה, ונרפים מן התורה ועבודה תמה, וזעירין אנון שיהיו שוקדים על דלתי התורה והעבודה כמו הדורות הקודמים. וכל זה מחמת שהוא סמוך אל הסוף והגמר, פי אנו עתה סמוכים אל הקץ מאד, ובדאי לא יתמהמה עוד הרבה לבא. וכשיבא משיח במהרה בימינו - יהיה גאלה אחרונה גאלה שלמה שאין אחריה גלות, ואז יהיה נגמר תקון העולם בתכלית השלמות, בבחינת "טוב אחרית דבר מראשיתו". כי כל הגאלות הראשונות היה אחריהם גלות, ועכשו צריכים שיבא משיח שיגמור התקון בשלמות שנשוב אל השם יתברך לעולם, כמו שכתוב (ירמיה לא, ל לא): "וכרתי אתם ברית חדשה וכו' לא כברית אשר כרתי וכו', אשר הם הפרו את בריתי" וכו', וכתב (יחזקאל לו, כג כו): "ולא יטמאו עוד בגלוליהם ובשקוציהם ובכל פשעיהם וכו', ונתתי את מקדשי לעולם" וכו'. ומחמת שעתה סמוך אל הקץ, על-כן הוא מניח את עצמו לארכו ולרחבו למנע את ישראל מעבודתו, והכניס מחלקת גדול בעולם, על-כן צריכין עכשו להתחזק מאד מאד בעבודתו, יתברך, וכל אחד צריך להתחזק מאד לגמור מה שהתחיל בעבודתו יתברך, ואם התחיל - יגמור, ואם לא התחיל עדין יתחיל ויגמור.

והעקר העצה הוא אמונה, כי כשמאמינים באמת בהשם יתברך ובהשגחתו בפּרטיית - אין צריכין לדאג על פּרנסה. וגם בּודאי לא יפל משום דבר שבעולם, כי אדרבא, על-ידי הנפילה יתחזק יותר, כי למה נפל בדעתו? הוא רק מחמת שידע בעצמו שפגם איזה פגם או עבר חס ושלום, איזה עברה גמורה, אם כן בזה בעצמו ראוי שיתחזק את עצמו, כי מאחר שידע על כל פנים שמקלקלין על-ידי עברה ופוגמין בעולמות עליונים, אם כן יש לו אמונה, וכשיש לו אמונה - יש לו תקנה עדין לעולם, כי "כל מצותך אמונה" (תהלים קיט, פו), כי כל זמן שיש לו אמונה - יש לו תקון לעולם. וכמו שאמר רבנו ז"ל לאחד שנפל בדעתו מאד, ענה ואמר לו: "אם אתה מאמין שיכולין לקלקל תאמין שיכולין לתקן" (לקוטי תנניא סימן קיב), וכבר מבאר בדברינו אלפים פעמים ש"אין שום יאוש בעולם כלל" (לקוטי תנניא סימן עח).

והעקר הוא האמונה כנ"ל, כי כשיש לו אמונה בהשגחתו יתברך בשלמות, שזהו בחינת רצוא ושוב, בחינת כלליות ה'אחרית' ב'ראשית' כנ"ל, על-ידי זה זוכה להגיע לאחרית טוב, בבחינת 'כי אחרית לאיש שלום', כי על-ידי אמונה שלמה ידלג ויקפץ על כל המניעות וההסתות והפתויים והדחיות וחלישות הדעת, שהיצר הרע וחילותיו רוצים להפילו, כאלו אין לו עוד שום תקנה עדין, כי על-ידי אמונה עוברים ומדלגים על הכל, כי הוא מאמין שהשם יתברך ראשון ואחרון אלהי הראשונים והאחרונים, והוא יתברך בוחר בעבודת משה רבנו ועבודת האבות וכל הצדיקים הגדולים הנוראים, ואף-על-פי-כן הוא משתעשע ומקבל תענוג גם מעבודה קלה של הפחות שבפחותים שבישראל, אפלו רשעים ובעלי עברות ופושעי ישראל, כל זמן ששם 'ישראל' נקרא עליהם, דהינו שיש להם אמונה, עדין הוא יתברך מקבל תענוג והתפארות מהם מכל תנועה קלה בעלמא שעושין לפעמים בתפלה או באיזה מצוה, כמבאר בכמה מקומות, כגון בהתורה "ויהי הם מריקים שקיהם" (בסימן יז) ובשאר מקומות.

כי הצדיקים והגדולים במעלה, נגד הרשעים והקטנים במעלה, הם בבחינת 'ראשית' ו'אחרית', כי הצדיקים הם בבחינת 'ריש כל דרגין', והקטנים והרחוקים מהשם יתברך על ידי מעשיהם הרעים הם בבחינת 'סוף כל דרגין'. והשם יתברך ראשון ואחרון ו'מגיד מראשית אחרית', ומיחד ומקשר 'סוף מעשה במחשבה תחלה', סוף כל דרגין בריש כל דרגין, שכל זה יכול לזכות אפלו הקל שבקלים והפחות שבפחותים על ידי התחזקות האמונה בהשם יתברך והשגחתו השלמה המגיע מ'ראשית' ועד 'אחרית', שעל ידי זה נכלל ה'אחרית' ב'ראשית' כנ"ל.

וזהו עקר בחינת התשובה, בחינת ירידה תכלית העליה, כשמגיע האדם, חס ושלום, חס ושלום - לתכלית הירידה על ידי מעשיו הרעים, אף על פי כן אם יתחזק גם שם בו יתברך, ויאמין בו יתברך באמונה שלמה שגם שם במקומו ממש, נמצא השם יתברך, בבחינת (תהלים קלט, ח): "אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנפ", וכמו שכתוב (ירמיה כג, כג): "האלהי מקרב אני וכו' ולא אלהי מרחק", אז כשיתחזק באמונה זאת על ידי זה ממש יהי השגחתו השלמה, בבחינת רצוא ושוב גם שם, ועל ידי זה הוא כולל סוף כל דרגין, שהוא המקום השפל והנמוף שנפל לשם, הוא כולל אותו בריש כל דרגין, בראשית המחשבה כנ"ל. ועל ידי זה הוא מעלה כל הנשמות והניצוצות שנפלו לשם מכמה שנים. וכשנכלל מקום רחוק ונמוף כזה בהשם יתברך, ממילא נכללין כל שאר המדרגות שבאמצע, בקדשתו יתברך.

נמצא, שדיקא הרחוקים כשיתחזקו באמונה שלמה יזכו לתשובה בודאי, ועל ידם דיקא יתקנו כל העולמות, על ידי שנכלל אחרית וסוף ממש בראשית המחשבה. ועל כן עקר אחרית הגאולה האחרונה באחרית הימים האלה תלוי בתשובה דיקא, כפי שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין צז), כי אין הדבר תלוי אלא בתשובה, וכמו שכתוב (ישעיה נט, ט): "ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב" וכו', כי על ידי התשובה שזוכין הרחוקים דיקא על ידי האמונה

השְׁלֵמָה כִּנְ"ל, עַל־יְדִיזָה דִיקָא נִכְלָל ה'אַחֲרִית' ב'רֵאשִׁית' לְעוֹלָם וְעַד, שְׁזָהוּ עֵקֶר בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה כִּנְ"ל, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

(ליקוטי הלכות משא ומתן הלכה ד' אות ט"ו)

אִפְלוּ הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים, עַל יְדוֹ דִיקָא נַעֲשִׂין תְּקוּנִים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד, עַל־יְדֵי כָּל הַתְּעוּדוֹת וְהַתְּעוּדוֹת כָּל שֶׁהֵיא, שְׁמַתְעוּרָר בְּאִיזָה נִקְדָּה טוֹבָה

זֶהוּ בְּחִינַת כָּל הָעֲלִיּוֹת וְהִירִידוֹת אֲלֵפִים וּרְבֻבוֹת שְׁעוֹבְרִין עַל כָּל אָדָם, וְאִפְלוּ עַל הַרְחוּקִים מְאֹד מֵהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ לָהֶם בְּחִינַת עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, כִּי גַם אֲצֻלָּם אֵין יוֹם דּוֹמָה לַחֲבֵרוֹ, וְאִפְלוּ בְיוֹם אֶחָד יֵשׁ לְכָל אֶחָד כַּמָּה שְׁנוּיִים לְאֵין מִסְפָּר, וּבִפְרָט אֵלוֹ הַמְּתַעוּרִין לְשׁוּב לְהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ וְלִהְתְּקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אָמֶת, וְהֵם חֲלוּשֵׁי כַח וְכוּ', שְׁעֲלִיָּהֶם מִתְגַּבֵּר וְחוֹתֵר הַיִּצְרָהֲרַע יוֹתֵר וְרוֹצֵה לְהַפִּילָם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְהֵם מִתְיַגְּעִים לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵיו, וְיֵשׁ לָהֶם שְׁנוּיִים בְּחִינַת עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת בְּלִי שְׁעוֹר, בְּחִינַת (תְּהִלִּים ק"ז, כ"ו): "יַעֲלוּ שְׁמַיִם יִרְדּוּ תְהוֹמוֹת" וְכוּ'. וְעַל כָּל זֶה צְרִיכִין הַתְּחִינּוֹת גְּדוֹל וְעֲצוּם מְאֹד, בְּפִרְט בְּדוֹרוֹת הַלָּלוּ וּבְדוֹרוֹת הַבָּאִים שֶׁהֵם סְמוּכִין לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ. כִּי כָּל מָה שֶׁסְּמוּכִין יוֹתֵר אֶל הַקֶּץ - הַבֶּעַל דְּבַר הוּא מִתְפַּשֵּׁט וּמִתְגַּרֵּה יוֹתֵר (כַּמּוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמִקּוּם אַחֵר), וְעַל כֵּן לָנוּ לְהִשְׁעֵן כִּי אִם עַל אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם (סוֹטָה מ"ט). וְהַעֲקָר בְּכַח הַצַּדִּיקִים שֶׁכָּבֵר עֲמָדוֹ בְּמִלְחָמָה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם כְּרֵאוֹ, בְּתַכְלִית הַשְׁלָמוֹת שֶׁאֵין שְׁלֵמוֹת אַחֲרָיו, וְהֵם מוֹדִיעִים לָנוּ, שֶׁאֵין שׁוּם הַתְּעוּרָרוֹת לְהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ נֶאֱבָד אִפְלוּ מִשְׁאוֹל תְּחִתִּיּוֹת וּמִתְחַתִּיו, אֲדַרְבָּא! עַל־יְדִיזָה נַעֲשִׂין תְּקוּנִים נִפְלְאִים.

כִּי הֲלֹא סוּף כָּל סוּף הַכֹּל יִתְתַּקְּנוּ וְכוּ', אִף עֵקֶר הַתְּקוּן עַל־יְדֵי מִי שִׁיְהִיָּה לּוֹ אִיזָה חֶלֶק בְּאַתְעָרוֹתָא דְלִתְתָּא, שֶׁבְּזֶה תְּלוּי תְּקוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְכָל דְּרֵי מַעְלָה וְדְרֵי מַטָּה מְסַתְּכָלִין וּמְצַפִּין עַל הַתְּקוּן הַנֶּעֱשֶׂה עַל־יְדֵי אֲתַעָרוֹתָא דְלִתְתָּא, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי הָאָדָם הַבֶּעַל בְּחִירָה, אִפְלוּ עַל־יְדֵי

הגרוע שבגרועים, אדרבא! על ידו דיקא נעשין תקונים נפלאים ונוראים מאד, על-ידי כל התעוררות והתעוררות כל שהיא, שמתעורר באיזה נקדה טובה באיזו יום ובאיזו שעה באיזו רגע וכנ"ל. והכל בכח הצדיקים העוסקים בתקונים אלו, והעקר בכח הצדיקים שזכני עפר כנ"ל, וכדלקמן.

כי כל מיני עליות וירידות והתנוצצות אלהות והעלמתו וכו' שעוברין על כל אדם בכל עת, אפלו על הגרועים והרחוקים מאד מאד, הכל נמשך מבחינת סוד הצמצומים הנפלאים הנ"ל, שגלה אורו והעלימו וכו', וכן כמה וכמה פעמים וכו', שמשם סוד השבירה והתקון, שמשם סוד הבחירה, שאי אפשר לתקן כי אם על-ידי האדם הבעל בחירה, אבל בני אדם, לא די שאינם מתקנים, אף גם הם מקלקלים הרבה בכל דור, המקום ירחם להבא, על-פן עקר התקון על-ידי הצדיקי יסודי עולם שעמדו בנסיון ולא קלקלו, ותקנו הרבה, והם עוסקים לתקן כל העולם כלו. אבל אחר כל יגיעתם העצומה שהם סובלין כל מיני יסורים וצער בשבילנו אף-על-פי-כן אי אפשר לתקן כי אם על-ידי איזה התעוררות מאתנו. על-פן כל מה שחוטפים איזה התעוררות טוב אפלו מהגרוע שבגרועים - הוא יקר מאד אצלם, והם מלקטים כל הנקדות טובות של כל מיני התעוררות כל שהיא, ובונים מהם תקונים נפלאים. אף העקר שלא יהיו חולקים ולצים על העוסקים בתקונים, ויתחזקו לקים דבריהם להתעורר בכל עת מחדש בכל מה שיוכלו כל זמן שהנשמה בקרבם, ויקימו (תהלים כה, טו): "עיני תמיד אל ה'" וכו' "עד ישקיף וירא ה' משמים" (איכה ג, ג). ואז יזכו סוף כל סוף לאחרית טוב ונפלא, ויהיה להם חלק גדול בבחינת אתערותא דלתתא, שעל-ידי-זה תקון כל העולמות, כנ"ל.

(ליקוטי הלכות תפילת המנחה הלכה ז' אות כ"ג)

**בְּעִקְבוֹת מְשִׁיחָא אֲשֶׁר הָאֲפִיקוֹרְסוֹת יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם
וְהוֹלֵךְ וּמִתְגַּבֵּר בְּכָל עֵת, הָעֶקֶד שִׁיתְחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּשִׁמְחָה
גַּם בְּעֶמֶק נְפִילָתוֹ וִירִידָתוֹ מִמַּלְכוּתוֹ וְאִמּוֹנָתוֹ, כִּי זֶה כָּל
תְּקוּנָו**

לולא דמסתפינא הייתי אומר אף על פי שלא ספר אדמו"ר ז"ל את כל המעשה של הבעטליר השביעי, אבל הספור הזה מהבן מלך זה בעצמו הוא קצת מהספורים הנעלמים של המעשה מהבעטליר השביעי, כי כפי אשר יספר אדמו"ר ז"ל בענין התפארותם הקדוש שהעקם בצוארו מתקן בקולו דיקא את הזוג וכו' והבעל חטוטרות מתקן ומעלה בכתפיו דוקא את אנשי הפת וכו' וכן כלם, וכפי המבאר בדבריו הקדושים בלקוטי תניינא סימן פ"א שברקוד הרגלין מחמת שמחה של מצוה מעלין את האמונה עין שם. וכפי הנראה בכל ספורי מעשיותיו הקדושים שגמר כל ספור המתחיל 'ויהי היום' סובב והולך להספור שמקדם, מפל זה יש לרמז לפי עניות דעתי גם בהמעשה הזאת שגמר הספור המתחיל 'ויהי היום' שהוא המעשה של זה שבלא רגלים סובב והולך לגמר הספור שמקדם, שהוא המעשה של הבן מלך שנפל מהאמונה, שהשני דברים האלה לא גמר אדמו"ר ז"ל כי זה וזה ספור אחד הוא. כי זה שבלא ידים בנגון ידיו הקדושות מתקן ומרפא את הבת מלכה, וזה שבלא רגלים במחול ורקוד רגליו הקדושים מתקן ומעלה את הבן מלך שנפל מהאמונה, וזה כל המלחמה עתה בעקב'ות משיחא אשר האפיקורסות יורד מן השמים והולך ומתגבר בכל עת ועת, וממילא מתגבר על ידי זה גם שאר כל החטאים ועונות ופשעים. והבן מלך (שהם כלל נשמות ישראל שנקראים בני מלכים) מחמת שנולד עם טוב (כי נמשכו ממוחשבה עליונה דקדשא בריך הוא) קול דודי דופק ונוקש בקרבו בכל עת ועת שעל פן הוא זוכר את עצמו בכל פעם היכן אני בעולם ומה נעשה עמי וכו', אבל תכף ומיד כשמתחיל להשתמש עם שכלו חוזר ונתחזק אצלו החכמות של אפיקורסות, ובשביל זה הסוף שיירד גם ממלכותו וממשלתו כמובן שם, כי מלכות הוא בחינת אמונה,

עקבתא דמשיחא בתורת ברסלב

והם תלויים זה בזה כידוע. ואביו של הבן מלך כשצפה וראה כל זה הזהיר אותו העקר על שמחה, שיתחזק עצמו בשמחה גם בעמק נפילתו וירידתו ממלכותו ואמונתו, כי זה כל תקונו. כי זה הוא אתערותא דלתתא שיתעורר עליו ביותר ויותר שמחת המחול ורקוד הרגלין של הבעטליר השביעי, שעל ידי זה בעצמו יחזר למלכותו ואמונתו ביתר שאת ויתר עז.

(כוכבי אור אמת ואמונה אות ט"ו)

אפלו בתכלית החשך הגמור צריך להתחזק לחטף בכל פעם נקודות טובות, כי הצדיק מרים ומקביץ ומאסף הכל לתוך בית הקדשה, ובונה מהם בנינים נפלאים

יעקב בחיר שבאבות (בראשית רבה עו, א), הוסיף לתקן גם תפלת ערבית, שהוא בחשכת לילה אחר שכבר שקעה החמה, ונחשף השמש וליליא פרישא גדפהא על עלמא [והלילה פורש את כנפיו על העולם] (זהר בראשית נג), שזה בחינת הסתלקות המוחין שהם אור יום, לגמרי - אפלו אצל הצדיקים. ותקן אז תפלת ערבית - שנוכל לעסק בתקון התגלות מלכותו גם אז. ועקר התקון בשביל העולם, כי כל האבות עסקו בתקון העולם - להחזיר כל העולם בתשובה, להשיב כלם אליו ותברך, שיקבלו עליהם על מלכותו מכל מקום שהם. והעקר הוא יעקב שהיתה מטתו שלמה, וזכה להעמיד כלל ישראל בעולם, אבל ידע ברוח הקדש שעתידים לחטא, על-כן התגבר ותקן תפלת ערבית שהיא בעת חשכת לילה, שאפלו מי שנפל לחשך ממש, שהוא בחינת אריכת הגלות של עכשו, שהוא בחינת (בראשית א, ב): "וחשך על פני תהום", בחינת (איכה ג, 1) "במחשכים הושיבני" וכו', גם אז נוכל להמשיך תקון התפלה שהוא בחינת תשובה, בחינת התגלות מלכותו פנ"ל, כי "גם חשך לא יחשיך מן" וליילה כיום יאיר" וכו' (תהלים קלט, יב). ומעצם קדשתו הגדולה זכה להוריד

עצמו לעמק הנפילות של כל ישראל, של כל אחד ואחד בכל דור ודור עד עקבות משיחא.

כי זה מובן בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות (סימן ט), שכל מה שהצדיק גדול וקדוש יותר - הוא יכול להוריד את עצמו יותר לכל הנופלים וכו' לעסק בתקונים. ועל-כן יעקב דיקא תקן תפלת ערבית, שהיא בעת החשך הגמור כנ"ל. ועקר התקון שהוא מאיר בלב ישראל - שאפלו בתכלית החשך הגמור צריכין להתחזק לעסק בתפלה, כי 'לית רעותא טבא דאתאביד' [אין רצון טוב שנאביד] (זהר תרומה קנ:). כי עקר התקון - על-ידי אתערותא דלתתא, על-כן כל תנועה וכל נקדה ונקדה טובה שהאדם מנתק עצמו מרע לטוב - הכל יכול להרים ולקבץ לתוך בית הקדשה, אף-על-פי שבינו לבינו בין הנקדות טובות, נעשה עמו מה שנעשה, אף-על-פי-כן צריך להתחזק לחטף בכל פעם נקדות טובות, כל מה שיוכל, כל ימי חייו מתוך עמק החשך. כי הצדיק בחינת יעקב - מרים ומקבץ ומאסף הכל לתוך בית הקדשה, ובונה מהם בנינים נפלאים, על-ידי שמעלה בחינת אתערותא דלתתא ממקומות נמוכים כאלה, שזה עקר שלמות חשיבות אתערותא דלתתא. כי כל מה שהדגא נמוך יותר ויותר - כמו כן יקר וחשוב יותר ויותר, כשעולה משם איזה התעוררות ונקדה טובה להשם-יתברך, שהיא בחינת אתערותא דלתתא, שהוא עקר תקון העולמות וכו' כנ"ל. ועל-כן עוסק יעקב בבנין הבית השלישי שאנו מקוים שיתקיים לנצח, שזה עקר התקון של כל העולמות, שכלם תלויים בזה העולם. והעקר בישראל, על-ידי שישונו להשם-יתברך בלח הצדיק, בחינת יעקב, כלל ישראל העוסק בתקונים.

וזה בחינת תפלת ערבית רשות (ברכות כז:). כי תפלת ערבית הוא מה שתקן יעקב אבינו - להתחזק בתפלה אפלו מתוך עמק החשך שהוא בתקף מרירת הגלות בגוף ונפש וכו' כנ"ל, שעל-ידי-זה עקר בנין בית השלישי שאנו מקוים שיהיה נבנה בזכות יעקב וכו', ועל-כן תפלת ערבית רשות. ולכאורה קשה, אם כן כשזאת התפלה של ערבית היא רשות, אם כן מה תקן יעקב אבינו?

וכי יעלה על הדעת שיש אסור להתפלל בלילה? אך יעקב אבינו צפה וראה עמק אריכת הגלות המר הזה, איך הסטרא אחרא והיצר הרע מתפשט מאד מאד בכלל ובפרט שזהו בחינת חשכת לילה כנ"ל, והוא בעצם כחו תקן שגם אז נוכל להתפלל ולשוב אל ה' שזהו בחינת תפלת ערבית כנ"ל.

אבל ראה שמעצם מרירת התפשטות הסטרא אחרא והקלפות על כל אחד ואחד - אי אפשר לתקן להטיל עליו חיוב להתפלל אז, כי אז בבחינת תקף מרירת חשכת לילה, הוא בבחינת העדר הדבור, בחינת יונה אלמת, בחינת (תהלים לט, ט): "נאלמתי לא אפתח פי", בחינת (שם לט, א): "נאלמתי דומיה החשיתי מטוב" וכו', שזה נאמר על זמן הגלות, עד שלולי כח הצדיקים הגדולים בחינת יעקב - כבר היו הכל מתיאשים לגמרי מלהתפלל ולשוב אז בהתפשטות תהומות רעים וכו' כאלה. וזה תקן יעקב אבינו, שהוא בחינת כלל הצדיקים הגדולים כי ממנו יצאו כלם, שבעצם כחו תקן תקנות נפלאות ונוראות מאד, בעת שלן שם במקום ההוא, וירד למקום שירד, בעת שנתו, ומשם עלה למקום שעלה, עד שתקן שאפלו בחשכת לילה ואפלה ממש - יתעורר האדם ברצונות חזקים להתפלל ולשוב להשם יתברך, ולא יתיאש מן התפלה והצעקה לעולם. כמו שהזהיר אדמו"ר ז"ל ואמר: רק שלא יתיאש מן הצעקה והתפלה! [אבי מע איז זיך ניט מיאש פון שרייאן, מע שרייט מע בייט וכו'] (העקר שלא מתיאשים מלצעק, צועקים ומבקשים) [שיחות הר"ן סימן א, ו] ואז הכל מתהפך לטובה וכו'.

וזה בחינת תפלת ערבית רשות שתקן יעקב אבינו, כי קדשת יעקב המשרש בכל אחד מישראל שבא מזרעו, הוא בחינת נקדת האמת לאמתו, שהוא בחינת רצון, שהוא בחינת אור הפנים, כמו שכתוב במקום אחר (סימן ז' תנינא). וכמו שכתוב (מיקה ז, ט): "תתן אמת ליעקב", בחינת (תהלים כד, ו): "מבקשי פניך יעקב סלה", על-כן יעקב אבינו בעצם כחו, הכניס בלב כל ישראל עד סוף הדורות האחרונים האלה, שהם עקבות משיחא, שגם עתה במרירות הגלות שהוא בחינת תקף חשכת לילה - יסתכל כל אחד על האמת לאמתו,

עד שְׁפַל אֶחָד יִתְחַזַּק מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא בְּרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים וְכִסּוּפִין טוֹבִים לְהַשִּׁיחַ יִתְבַּרְךָ, בְּבַחֲיִינַת (שֵׁם קֵיט, נה): "זְכַרְתִּי בְּלִילָה שְׁמֶךָ ה'", בְּחִינַת (שֵׁם עז, ז): "אֲזַכְּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה עִם לְבָבִי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי", מֵה יִהְיֶה הַסּוּף וְהַתְּכָלִית מִמּוֹנִי?! בְּחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, א): "עַל מִשְׁכְּבִי בְּלִילוֹת בִּקְשָׁתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי" - שְׂיִתְחַזַּק גַּם אֵז לַחֲפֵשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי שֶׁהִיא קִדְשַׁת יְהוָה, וְאַף־עַל־פִּי שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְמַצֵּא, בְּחִינַת "בִּקְשָׁתִיו וְלֹא מְצָאתִיו", אַף־עַל־פִּי כֵן "אֶקְוֶמָה נָא וְאֶסוּבָבָה בְּעִיר בְּשׁוּקִים וּבְרַחֲבוֹת" וכו'.

וְזֶה עֵקֶר הַתְּקוּן שֶׁתִּקּוּן יַעֲקֹב אָבִינוּ, שְׁגַם בְּתִקְוָה חֲשֵׁכַת לִילָה בְּחִינַת אֲרִיכַת הַגְּלוּת - נִבְקֵשׁ וְנִחַפֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם־יִתְבַּרְךָ בְּרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים מְאֹד, עַד שְׁעַל־יְדִי־זֶה מִמִּילָא יִתְחַזַּק לְפָתַח פִּיו בְּדַבּוּרֵי תְּפִלָּה גַּם אֵז, בְּבַחֲיִינַת (תְּהִלִּים לט, ג-ד): נֶאֱלָמְתִי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מִטוֹב וְכֹאֲבִי נֶעֱכַר, חֵם לְבִי בְּקִרְבִי בְּהִגִּי תִבְעַר אֵשׁ דְּבַרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי. וּבְאַמַּת בְּחִינַת דָּרָךְ זֶה, הוּא עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה תְּמִיד, וְזֶה עֵקֶר הָעֲצָה לְתְּפִלָּה וְשִׁיחָה וְהַתְּבוּדוֹת [וְכִמּוֹ שְׁמִבְּאֵר בְּמִקּוֹם אַחֵר (הַלְכוֹת גִּזְלָה, הַלְכָה ה', אוֹת כג)]. כִּי בְּאַמַּת אֵי אֶפְשֶׁר לְהַתְּפַלֵּל וּלְפָרֵשׁ שְׂיַחְתּוֹ כִּי אִם עַל־יְדֵי רִצּוֹנוֹת טוֹבִים וְכִסּוּפִים וְכו'. וְזֶה בְּחִינַת 'אֵל תַּעֲשֵׂה תְּפִלָּתְךָ קִבְעוּ' וְכו' (אֲבוֹת ב, יג). רַק שְׂאֵף־עַל־פִּי כֵן בְּהִכָּרַח לְתִקּוּן תְּפִלוֹת שְׂיִהְיוּ חוּבָה בְּשִׁבִיל הַהֲמוּן עִם, כִּי בְּלֹא זֶה לֹא יִתְפַּלְלוּ כָּלֵל. אֲבָל יַעֲקֹב שֶׁהוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ עַד הַסּוּף, עַד עֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא, הוּא עֵסֶק בְּעֵקֶר הַתְּקוּן - שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּפִלַּת עֲרִבִית רְשׁוּת. שְׁגַם בְּעֵמֶק הַחֲשֶׁךְ הַכְּנִיס לְבַל יִתְיַאֵשׁ מִן הַתְּפִלָּה, רַק יִתְחַזַּק בְּרִצּוֹנוֹת חֲזָקִים לְהַשִּׁיחַ יִתְבַּרְךָ, עַד שְׂיִתְעוֹרַר מִעַצְמוֹ לְהַתְּפַלֵּל לְהַשִּׁיחַ יִתְבַּרְךָ בְּרִשׁוֹתוֹ וּרְצוֹנוֹ, שְׂזֶה עֵקֶר תְּקוּן הַתְּפִלָּה, כַּנ"ל.

כִּי יַעֲקֹב נִקְרָא עַל שֵׁם הָעֵקֶב וְהַסּוּף, בְּחִינַת עֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כה, כו): "וַיְדוּ אַחֲזַת בְּעֵקֶב עֵשׂו", שֶׁהוּא אַחֲזַת בְּעֵקֶב עֵשׂו, שְׂשֵׁם יֵשׁ נְשֻׁמוֹת וְנִיּוֹצוֹת הַנְּפִילִין שֶׁנִּפְלוּ מְאֹד עַד הָעֵקֶב, שְׂזֶהוּ בְּחִינַת רַב הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁל דּוֹרוֹת אֵלּוּ, שֶׁהֵם בְּחִינַת עֲקֻבוֹת מְשִׁיחָא, כְּמוֹבֵן בְּכַתְּבֵי הָאֲר"י ז"ל (סֵפֶר הַגְּלוּלִים פָּרָק לב). וּבְאַמַּת הֵם נְשֻׁמוֹת גְּבוּהוֹת וְעֲצוּמוֹת מְאֹד, רַק שֶׁנִּפְלוּ וַיְרִדוּ מְאֹד, כְּמִבְּאֵר

עקבתא דמשיחא בתורת ברסלב

מזה הרבה בספר הגלגולים. ויעקב אחז בעקב עשו, שלא להניחו לגמור רצונו הרע, חס ושלום לכבש אלו הנשמות לגמרי, רחמנא לצלן, רק יוציאם בכוח הגדול ויעלים למעלה עד הראש, וזכה לניצח המלחמה עד שנקרא 'ישראל' - "כי שרית" וכו' (בראשית לב, כט), שהוא בחינת 'לי ראש' - שהעלם מהעקב עד הראש, בבחינת ירידה תכלית העליה. אבל אף-על-פי-כן מתארך הגלות מאד. כי אי אפשר להעלותם בשלמות כי אם עלידי אתערוותא דלתתא, כנ"ל.

על-כן התיגע מאד עד שהעמיד מטה שלמה של בני ישראל, שיצאו ממנו צדיקים נוראים כאלו בכל דור, שהם בחינת התנוצצות משיח. עד שיהיה להם כח להכניס בישראל התחזקות, אפלו בעקבות משיחא בעצם ירידתם - שגם משם אל יתיאשו מן הרחמים ויתחזקו ברצונות וכסופים טובים, עד שיתעוררו לזעק ולהתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך תמיד, יהיה אף שיהיה, שזהו בחינת תפלת ערבית רשות שתקן יעקב אבינו. וזהו בודאי תקון גדול, אף-על-פי שהוא עדין רשות, כי לולא תקונו כבר היו מתיאשים עצמן אז מן התפלה לגמרי, מעצם מרירת התפשטות היצירה הרע והקלפות כנ"ל, אבל עתה בכחו הכניס בנו להתפלל ולהתחנן גם אז, וכנ"ל.

(ליקוטי הלכות תפילת המנחה הלכה ד' אות פ"ב ופ"ט)

בעקבות משיחא בדורות האלו כשמתגבר האדם בתנועה קלה לשוב לה' יתברך הוא יקר אצל השם יתברך הרבה מעבודות גדולות של דורות הראשונים

עקר הברור הוא בבחינת רגליו, כי שם כל אחיזתם בבחינת רגליה יורדות וכו' פידוע, כי זה בחינת תקף ההתגרות שמתגרה הבעל דבר עתה בדורות הללו מאד בכלל ובפרט, כי עתה הוא בעקבות משיחא בחינת רגליו ששם אחיזת הסטרא אחרא והקלפות מאד, ועל כן צריכין לידיע שעתה בדורות

הָאֵלוּ כְּשִׁמְתַגְבֵּר הָאָדָם בְּתַנוּעָה קֵלָה לְשׁוּב לֵה' יִתְבָּרַךְ הוּא יִקְר אֶצֶל הַשָּׁם
 יִתְבָּרַךְ הַרְבֵּה מֵעֲבוּדוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁל דּוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים, וְכַמוּבָא כֹּל זֶה בְּכַתְבֵי
 הָאֲר"י ז"ל וּבְדַבְרֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב ז"ל, וּבְפֶרֶט מִדְּבַרֵי אֲדָמוֹר ז"ל.

(ליקוטי הלכות שבת הלכה ז' אות מ"ג)

**עַל יְדֵי הַמִּים הַיְדוּנִים, גְּדוּל וְעֵצוֹם כְּפָלִי כְּפָלִים רוּמָמוֹת
 כֹּל נִקְדָּה וְשַׁעֲרָה טוֹבָה שֶׁנִּמְצָא בָרַבָּם כְּכֹלָם, וְעוֹד יִהְיֶה
 זְמַן שְׁמִי שֵׁיטוּל יְדֵיו קֹדֶם הָאֵכֵל יִהְיֶה חֲדוּשׁ גְּדוּל כְּמוֹ
 הַבַּעַל שֵׁם טוֹב**

בְּעֵינֵי הַדְּעָת חֲכָמֵינוּ ז"ל זֶה סְמוּךְ לְשִׁמוּנָה עֶשֶׂר מְאוֹת שָׁנָה (בְּקַבְלָתָם אִישׁ
 מִפִּי אִישׁ עַד דּוֹרוֹת הַנְּבִיאִים) שְׁבַעֲקָבוֹת מְשִׁיחָא חֲצָפָא יִסְגִי וְכוּ' (וְחֲכָמָתָם אֲשֶׁר קָרְאוּהָ בְּשֵׁם)
 חֲכָמָת סוּפְרִים תִּסְרַח, יִרְאִי חֲטָא יִמְאַסוּ, כְּבַר הוֹדִיעֵנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁלֹּא הִיְתָה
 כּוֹנְנָתָם רַק עַל הַתְּגַבְרוֹת הָאֲפִיקוֹרְסוֹת וְחֲסָרוֹן אֱמוּנָה שֶׁבְּאֵלֶּה הַדּוֹרוֹת, כִּי
 רַק זֶה עֵקֶר אָבִי אֲבוֹת כֹּל הַטְּמָאוֹת שֶׁבְּעוֹלָם דָּדָא בֵּה כְּלָא בֵּה. כִּי אֶפְלוּ
 הָעֵבְרוֹת שֶׁבִּין אָדָם לְחִבְרוֹ, גִּנְבָה גִּזְלָה רְצִיחָה אִם לֹא נִשְׁמָר מֵהֶם הָאָדָם רַק
 עַל פִּי דַעַת הָאֲנוּשִׁי הַמְּסַכְּמֵת לָזֶה, אֵין בָּזֶה שׁוּם מִמֶּשׁ כָּלֵל. כִּי דַעַת הָאֲנוּשִׁי
 לֹא נִמְצָא תְּמִיד בְּמִשְׁקַל אֶחָד, וְלִפְעָמִים נִגְיָעִים לְהָאָדָם סְבָרוֹת וּרְאִיוֹת עַד
 שֶׁתַּחֲיִב דַּעַתוֹ בְּאִפְּן אַחֵר. וְכֹאֲשֶׁר עֵינֵינוּ הִרְאוֹת בְּאֵלֶּה הַדּוֹרוֹת, שֶׁבְּדַעַת
 הָאֲנוּשִׁי מֵהַפְּכִים בְּתַכְלִית הַהֶפֶךְ, שֶׁחַיִּיב גְּדוּל לְגַזֵּל מֵהַעֲשִׂירִים אֶת מְמוֹנָם,
 לְהַשׁוֹת כֹּל הַכִּיסִים (וְכַמוֹ פְּעָמִים נִדְמָה לָהֶם עַל אֶחָד שֶׁהוּא עֲשִׂיר, וְהָאֵמֶת כֹּל מְמוֹנוֹ הוּא מְמוֹן אַחֵרִים
 שֶׁלּוֹה מֵהֶם לְמִשְׁא וּמִתָּן כַּמְּהַנְּה עוֹלָם, וּבְגִזְלָתָם, לְבַד שְׁגוֹזְלִים מֵאֵתוֹ, הֵם נְחֻשְׁבִים לְהוֹרְגִים אוֹתוֹ. וְכַמוֹ פְּעָמִים
 רוֹצְחִים וְהוֹרְגִים אֶת הַעֲשִׂירִים בְּיָדִים כַּוּדָע) וְנִחְזֹר לְדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל הַנִּזְכָּר שֶׁזֵּאת הִיְתָה
 מִטְּרַת חֲכָמֵינוּ ז"ל לְבַדְּבַרְיָהֶם הַנִּזְכָּר בְּעֵקְבוֹת מְשִׁיחָא וְכוּ'.

וְסִיּוּם דְּבַרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל מִי לָנוּ לְהַשְׁעוֹן עַל אֲבִינוּ שֶׁבְּשִׁמְיָם, הוּא כְּעֵינֵינוּ
 יְרִידָה תַּכְלִית הָעֲלִיָּה כְּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּמִקּוּם אַחֵר. כִּי גַם כֹּל אֵלֶּה

המים הזיזונים אשר באלה הימים, לא יוכלו לכבות לגמרי נקדת האמונה המשרשת גם עתה ברבם ככלם מנפשות ישראל, ואדרבא על ידי כל אלה המים הזיזונים, גדול ועצום כפלי כפלים רוממות כל נקדה ושערה טובה שנמצא ברבם ככלם. וכאשר יצא אז מפי רבנו ז"ל בזה הלשון, עוד יהיה זמן שמי שיהיה איש כשר פשוט אז ער וועט זיך וואשען צום עסין [שיטול ידיו קדם האכל] יהיה חדוש גדול כמו הבעל שם טוב עד כאן לשונו. ול אגלושן גזמא והפלגה אמר זאת, כי באמת הוא כן, ורק בזכות אלה הנקודות טובות יצמח בן דוד, לגלות האמת לעיני כל.

(כוכבי אור שיחות וסיפורים אות ו')

**לעולם לא יתרחקו מהשם יתברך לגמרי אפלו אם יעשו
מה שיעשו, אפלו בתקף ההסתרה שבתוך הסתרה, כי
אם יזכו – יהיו נתהפכין כל העונות לזכיות**

תשובה גבה מאד והוא למעלה מהתורה, בחינת סתרי תורה, בחינת נשמע, בחינת תפלה, ומי שנפל איזה נפילה מעבודת ה', ואפלו אם לפעמים נפל חס ושלום לאיזה נפילה גדולה לעונות ממש חס ושלום, רחמנא לצלן, צריך להתחזק מאד מאד לבלי ליאש את עצמו חס ושלום, כמבאר אצלנו כמה פעמים. וכשאינו מיאש את עצמו ומחזק את עצמו ושב אל ה' בכל לבו, אזי זוכה על ידי התשובה לעלות לעליה גדולה על ידי הירידה הזאת דיקא, כי הירידה הוא תכלית העליה, כי על ידי הירידה זכה לתשובה שעל ידה זכה להנשמע והנסתר, לעלות מדרגא לדרגא. ואז נכלל באין סוף ונתהפכין כל העונות לזכיות. בבחינת "ביום ההוא יבקש עון ישראל ואיננו".

וזה בחינת (דברים לא, כא): "וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו", כי משה רבנו עליו השלום, ראה עד סוף כל הדורות שעתידין ישראל באחרית הימים לירד ירידה גדולה מאד בעקבות משיחא, בבחינת (איכה א,

ט: "וַתֵּרֶד פְּלֵאִים", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: "כִּי יִדְעֵתִי וְכוּ' וְאֲנִי הַסֵּתֵר אֶסְתִּיר פְּנֵי בְיֹום הַהוּא וְכוּ'". וְעַל־כֵּן כָּתַב שִׁירַת הָאֲזִינוּ שֶׁמִּדְבַּרְת מִתּוֹכָהּ, כִּי כָּל הַשִּׁירָה הִיא דְבָרֵי תוֹכָהּ שֶׁמוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל מַעֲשֵׂיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (דְּבָרִים ל.ב, ט): "כִּי דָר תִּהְיֶה הָמָּה וְכוּ'" וְכָל הַפְּרָשָׁה. וְלִכְאוּרָה קָשָׁה, אִם כֵּן לָמָּה קָרָאָה שִׁירָה, מָה שֶׁבַח וְשִׁיר הוּא זֹאת? וְגַם אֵיךְ עַל־יְדֵי תוֹכָהּ זֹאת, דְּהֵינּוּ שִׁירַת הָאֲזִינוּ, יִזְכּוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא תִשְׁכַּח הַתּוֹרָה מִפִּיהֶם לְעוֹלָם, בְּחִינַת כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוֹ?

אך בְּאֵמֶת מִשָּׁה רַבְּנּוּ הוֹכִיחֵם בְּבַחֲינָה הַנ"ל, כִּי זָכָה לְנַעֲשֶׂה וּנְשַׁמַּע הָעֲלִיוֹן שֶׁשָּׁם נִתְהַפְּכִין כָּל הָעוֹנוֹת לְזָכוֹת, וְכָל מָה שֶׁמוֹכִיחֵם וּמִזְכִּיר מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים - נַעֲשֶׂה מְזָה תּוֹרָה בְּחִינַת מִצְוֹת, בְּחִינַת "בְּיֹום הַהוּא יִבְקֹשׁ עוֹן יִשְׂרָאֵל וְאִינּוּ" כַּנ"ל. וְעַל־יְדֵי בַחֲינָה זוֹ יֵשׁ לְיִשְׂרָאֵל קִיּוּם אֶפְלוּ בְּכָל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. וְעַל־כֵּן נִקְרָאת הַתּוֹכָהּ הַזֹּאת 'שִׁירָה', כִּי הָעוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזָכוֹת וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם שִׁיר וְשֶׁבַח וְשִׁמְחָה, כִּי עַקֵּר בְּחִינַת הַשִּׁיר נַעֲשֶׂה מִבְּרוּר הַטּוֹב מִן הָרַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבְּנּוּ ז"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָנִים נד, רפב), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת עוֹנוֹת נִתְהַפְּכִין לְזָכוֹת שֶׁהָרַע נִתְהַפֵּף לְטוֹב. וְעַל־כֵּן בְּכַח הַשִּׁירָה הַזֹּאת, דְּהֵינּוּ שִׁירַת הָאֲזִינוּ, שֶׁבְּזֶה הָרָאָה מִשָּׁה רַבְּנּוּ קִדְּם מִיִּתְתּוּ עֵצֶם כַּחוֹ וְהַשְׁגָּתוֹ שֶׁזָּכָה לְעֹלוֹת לְתַכְלִית רוּם הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה, עַד שֶׁשָּׁם נִתְהַפְּכִין הָעוֹנוֹת לְזָכוֹת, עַד שֶׁיִּכּוֹל לַעֲשׂוֹת מִתּוֹכָהּ עַל מַעֲשֵׂים רָעִים - יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת מְזָה שִׁירָה. וְעַל־כֵּן בְּכַח זֶה הוּא מִבְּטִיחַ לְיִשְׂרָאֵל שֶׁלְּעוֹלָם לֹא יִתְרַחֲקוּ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי אֶפְלוּ אִם יַעֲשׂוּ מָה שִׁיעֲשׂוּ, אֶפְלוּ בְּתַקְרָה הַהִסְתָּרָה שֶׁבְּתוֹךְ הַסֵּתֵרָה, בְּחִינַת וְאֲנִי הַסֵּתֵר אֶסְתִּיר, וְעַנְתָּה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו לְעַד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוֹ, כִּי עַל־יְדֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת, אָנוּ רוֹאִים שֶׁאֵין שׁוּם יְאוּשׁ וְאֵין שׁוּם נְפִילָה בְּעוֹלָם, כִּי אִם יִזְכּוּ - יֵהִיוּ נִתְהַפְּכִין כָּל הָעוֹנוֹת לְזָכוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ רוֹאִין שֶׁזָּכָה מִשָּׁה לַעֲשׂוֹת מִתּוֹכָהּ עוֹנוֹת שִׁירָה וְשִׁמְחָה כַּנ"ל. וְעַל־כֵּן תָּמִיד אָנוּ יִכּוֹלִין לְשׁוּב

אָל ה', רק שלא נתיאש מלצעק אַל ה' תמיד, כמו שאמר רבנו ז"ל פנדפס בסוף ספר המעשיות, עין שם.

(ליקוטי הלכות ספר תורה הלכה ב' אות ה' ואות י')

אין בן דוד בא עד שיתיאשו מן הגאולה וכו', הינו שיבינו, שלפי מעשיהם אין תקוה, חס ושלום, ואף-על-פי-כן יחזקו עצמן בכח הצדיקי אמת – לחטף תורה ותפלה ומעשים טובים כל מה שיוכלו

עקר התקון על-ידי בחינת משיח שיבוא בהסח הדעת, ועין שם (בהגמרא סנהדרין יז.) שהביא שם עקר מימרא זאת רק לענין משיח, כמו שאמר רבי זירא שם: 'במטותא מניכו לא תרחקונה, דתנינא' וכו' (בבבא קמא, [אל תעשו חשבונות קמתי המשיח צריך לבוא], ותרחקו אותו על ידי זה, כי למדנו שמשיח הוא משלשה דברים הבאים מהסח הדעת). ועין שם מה שאמרו שם: 'אין בן דוד בא עד שיתיאשו מן הגאולה, שנאמר: "ואפס עצור ועזוב" כביכול אין סומך ואין עוזר לישראל וכו', כי הא דרבי זירא' וכו' כנ"ל. וכן אחר-כך האריכו בזה שאין לצפות לשום קץ שבעולם שרוצים לרמז באיזה פסוק וכו', כמו שאמרו שם: 'תניא רבי נתן אומר, מקרא זה נוקב ויורד עד התהום, (חבוק ב, א): "כי עוד חזון למועד ויפח לקץ ולא יכזב. אם יתמהמה חכה לו", כי בוא יבוא לא יאחר, לא פרבותינו שהיו דורשים וכו' ולא פרבי שמעון וכו' ואמר רבי יצחק: תפח עצמן של מחשבי קצין' וכו'. והנה אלו המימרות קשה להבין ונראין לכאורה פסולתין זה את זה, כי איך שיהי ל'אש עצמו מן הגאולה, חס ושלום, הלא צריכין לחכות בכל יום שיבוא וכמו שאמרו שם "אם יתמהמה חכה לו"?

אך אם פי דבריהם ז"ל עמקים מני ים, בפרט בענין זה שאמרו בעצמם ש'נוקב ויורד עד התהום', אך עם-כל-זה בהכרח צריכין להבין מדבריהם איזה רמזים איך להתנהג בזה, באפן שנזכר להתחזק בתקותנו לקרב ולא לרחק,

חס ושלום. והעקר הוא פשיטות ותמימות - להאמין שבּוֹדָאי בוא יבוא לא יאחר, אך אסור לחכות לשום קץ לומר שמהראוי שיבוא בשנה זאת, כמו שטעו הרבה על שנה זאת שנת ת"ר לפרט קטן, שאמרו שבשנה זאת יהיה הקץ וקלקלו הרבה בזה, כי גרמו כמה כפירות וחלול השם, כידוע. וכן בשנים הקודמים אמרו כמה קצים, כגון בשנת תקנ"ז ובשנת תק"ס ובשנת תקפ"א וכו' וכן הרבה. ושמעתי שגם על שנת ת"ק אמרו שהוא הקץ, וכלם חטאו בזה הרבה, כמו שקלקלו אותם רבותינו ז"ל ואמרו: 'תפח עצמן של מחשבי קצין, שהיו אומרים כיון שהגיע הקץ ולא בא' וכו', אלא אנו צריכין לקוות ולחכות אליו תמיד, ואף-על-פי-כן יהיה בבחינת הסח הדעת כי הוא קץ הפלאות, שאי אפשר להבין שום רמז ורמיזא בעולם מתי יבוא, כי לבה לפומיה לא גלי, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (קהלת רבה יב, ט). אך אף-על-פי-כן בוא יבוא בודאי במועדו ובזמנו פתאם בהסח הדעת, בעת שלא יחשבו על אותה השנה ועל אותו היום כלל, כי קץ הגאולה נמשך מבחינת דרכי ה' שהם בחינת משפט וצדקה שאי אפשר להבין כלל, כי הגאולה תהיה רק בצדקה וחסד חנם לבד, כמו שכתוב (ישעיה מח, יא): "למעני למעני אעשה" וכו', אך אף-על-פי-כן יהיה בבחינת משפט.

וזה בחינת מימרא הנ"ל - אין בן דוד בא עד שיתאשו מן הגאולה וכו', הינו שיבינו, שלפי מעשיהם אין תקנה, חס ושלום, ואף-על-פי-כן יחזקו עצמן בכח הצדיקי אמת - לחטף תורה ותפלה ומעשים טובים כל מה שיוכלו - לחטף ולקוות לחסדי ה' שיעשה צדקה במשפט, כנ"ל.

וזהו בחינת הפלגתא שהביא אחר-כך: רבי אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה נגאליים ואם לאו וכו', אמר לה רבי יהושע וכו'. ואלו ואלו דברי אלקים חיים, כי בודאי עקר הגאולה תבוא רק על-ידי תשובה ומעשים טובים, כמו שכתוב (ישעיה נט, ט): "ובא לציון גואל ולשבי פשע ביַעקב" וכו'. אך אף-על-פי-כן יהיה הכל רק בחסד ובצדקה, כי התשובה של ה'שבי פשע' לא יהיה בה כח להביא הגאולה רק השם יתברך בחסדו וצדקתו יקרב הגאולה

לְמַעַנּוּ, כַּנ"ל. אַךְ מַחֲמַת שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ הַצְדָּקָה וְחֹסֵד כִּי אִם עַל־יַדֵּי
בְּחִינַת מְשַׁפֵּט, עַל־כֵּן הֵהָרַח לְהַמְתִּין עַד שְׂיַעֲשׂוּ קֶצֶת תְּשׁוּבָה, שְׂעַל־יַדֵּי־זֶה
יֻכַל בְּנַפְלְאוֹתָיו לְהַלְבִּישׁ הַצְדָּקָה בְּמְשַׁפֵּט. וְגַם מְעַט הַתְּשׁוּבָה - הַכֹּל מִמּוֹנּוּ,
עַל־יַדֵּי בְּחִינַת תּוֹרַת ה' וְתַפְלַת ה', שְׂעַל־יַדֵּי־זֶה יִכְנִיס בְּלִבָּם לַצֶּעַק וּלְהַתְּפַלֵּל
תְּמִיד לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, עַד שְׂיִכְמְרוּ רַחֲמָיו, כִּי יֵרְאֶה כִּי אֶזְלַת יָד וְכוּ', וְיִקְבֹּל
מְעַט דְּמַעַט תְּשׁוּבָתָנוּ וְתַפְלָתָנוּ בְּרַצוֹן, בְּאִפְן שְׂיַלְבִּישׁ בְּנַפְלְאוֹת נַפְלְאוֹתָיו
הַצְדָּקָה בְּמְשַׁפֵּט, וְעַל־יַדֵּי־זֶה תְּבוֹא הַגְּאֻלָּה. וְיִקְיָם: "צִיּוֹן בְּמְשַׁפֵּט תַּפְדָּה",
עַל־יַדֵּי: "וְשָׁבִיָּה בְּצָדָקָה", כִּי שָׁבִיָּה לֹא יֵהִיָּה כְּדָאֵי בְּתְשׁוּבָתָם לְהַבִּיא הַגְּאֻלָּה
אַךְ עַל־יַדֵּי תְשׁוּבָתָם הַמְעַטָּה יַעֲוֹרוּ צְדָקָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׂיַלְבִּישָׁה בְּמְשַׁפֵּט עַד
שְׂיִקְיָ שְׂשַׁעֲיָה א. כו): "צִיּוֹן בְּמְשַׁפֵּט תַּפְדָּה וְשָׁבִיָּה בְּצָדָקָה", בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן.

(ליקוטי הלכות מתנה הלכה ה' אות ל"ג)

פרק ד'

הדרך להתקרב לה' יתברך בעוצם ההסתרה הנוראה שבעקבתא דמשיחא על ידי תורת הצדיק ועצותיו

אם אנו עכשיו בדורות כאלו בעקבות משיחא אשר נעשה עם כל אחד מה שנעשה, נגד זה חמל עלינו השם יתברך והקדים רפואה למכה מה ששלח לנו מקדם מושיע ורב האמת להצילנו על ידי התגלות חדושי תורתו הקדושים

הארבעה זהובים קבלתי וכבר הקדמתי וצויתי להאמן שיבוא אלי לקח התפלות לכרכם, ה' יהיה בעזרנו לבלות ימינו באלו התפלות הנוראות אשר כמוהם לא היה בעולם, ואם אנו עכשיו בדורות כאלו בעקבות משיחא אשר נעשה עם כל אחד מה שנעשה, כאשר יודע כל אחד בנפשו, נגד זה חמל עלינו השם יתברך והקדים רפואה למכה מה ששלח לנו מקדם מושיע ורב האמת להצילנו על ידי התגלות חדושי תורתו הקדושים הנפלאים והנוראים וכו' שהם מעיני הישועה האמתיים, וביותר על ידי אלו התפלות, אשר אי אפשר לבאר בכתיב ובעל פה עד היכן מגיעים טובות וחסדים של אלו התורות והתפלות והמעשיות והשיחות הקדושים וכו' וכל קדשת

ההשארה שהשאיר בזה העולם. ועל כלם גדל כחו הקדוש העוזז והגבור וכו' העולה על הכל אשר הבטיחנו והזהירנו לסמוך על כחו הנורא, וברוך השם יש לנו על מי לסמוך בעזרת השם יתברך, וכבר ידעתם מה שדברנו בשמו זכרוננו לברכה מה שאמר אם עמכם נעשה כף, מכל שכן וכל שכן מה נעשה עם שאר אנשים החולקים מאתנו שאינם שוקדים כלל על תקונם וכו' השם יתברך ירחם, השם יתברך ירחם ויחוס עלינו ועל עמו ישראל ברחמנות האמתית להוציא את ישראל מעוונות. אשר באמת אין נאה להם שום עוון כלל לפי רוחניותם וכו' וקשה עליהם לסבל משאוי הזאת של עוון רחמנא לצלן אפלו יום אחד, השם יתברך ירחם, השם יתברך ירחם.

(עלים לתרופה מכתב פ"ו)

כל דור ודור מתדלדל בתורה ועבודה ויראת שמים, אבל רחמנות השם יתברך הולך וגדול, ובפרט אדרבא כל מה שהדור יותר גרוע הרחמנות יותר גדול

שמעתי מהרב הגאון רבי מרדכי מורה צדק דקהלת קדש סאקלוב ששמע מאת בעל המחבר רבי אברהם ז"ל בענין שאלת הגאולה, שהל' א' אנו רואים שכל דור ודור מתדלדל בתורה ועבודה ויראת שמים, ואיך תבא הגאולה בימיהם שלא באה בדורות הראשונים שהיו צדיקים נוראים עובדי ה' באמת. והשיב ז"ל בזה הלשון כי הלא קשה לכאורה על דברי חכמינו ז"ל במסכת סוטה פ"ק ט', משחרב בית המקדש בושו חברים וכו' על מי לנו להשען על אבינו שבשמים. משחרב בית המקדש וכו' וכו' שרו חכימיא וכו' על מי להשען וכו' וכו', בעקבות משיחא וכו' על מי לנו להשען וכו'. וכי מה מודיעים לנו בזה (כי הדרך הוא להודיע העצה ואיזה עצה היא), והלא זה אנו יודעים גם כן כי אין על מי להשען וכו'.

אבל הענין כף פי יש אתערוותא דלעלא מאת השם יתברך בעצמו
 ברחמנותו, וכמובא בלקוטי מוהר"ן תורה ב' עין שם, ויש אתערוותא דלתתא
 מעבודה שלנו מתורה ויראת שמים וכו', ובאמת אנחנו (בשר ודם) הולכים
 בכל פעם מטה מטה, וכל דור גרוע מהדור הקודם, אבל השם יתברך הולך
 בכל פעם גדול יותר, כי זה עקר גדלותו (כי גדלה זה חסד וכמובא בדברי רבותינו ז"ל), וכמו
 שמובא בהשיחות שהשם יתברך מנהיג את העולם בכל פעם יותר יפה
 (שענין). ועל כן מספר בהמשניות האלו איך שהדורות הולכים ומתמעטים
 בעונותינו הרבים, אבל העצה שלענין זה האתערוותא דלעלא (רחמנות השם
 יתברך הולך וגדול, ובפרט אדרבא כל מה שהדור יותר גרוע הרחמנות יותר
 גדול וכו' ודי לחכימא) מסים על מי לנו להשען (כי הלא האתערוותא דלתתא שלנו הולך
 וקטן) על אבינו שבשמים (על אתערוותא דלעלא של רחמנותו יתברך שהולך
 וגדול וכל מה שיותר גרוע ויותר חולה הרחמנות יותר גדול עליו).

וכמו למשל שראה השם יתברך הרחמנות שעל העולם בימי דור המבול
 ושלח להם את נח. ואחר כך שלח את אברהם אבינו וכו', ובמצרים שהיו
 במדרגה התחתונה במ"ט שערי טמאה נכמרו רחמיו ושלח להם רועה נאמן
 משה רבנו עליו השלום לגאלם. וכן אחר כך בחרבן בית המקדש נכמרו
 רחמיו, ושלח להם עזרא הסופר שראוי היה וכו' אלמלא משה קדמו. ובחרבן
 בית שני דחמיר לן, העמיד לנו בוצינא קדישא רבי שמעון בר יוחאי זכותו יגן
 עלינו אמן וכו'. ואחר כך התחיל ניצוץ משיח האר"י הקדוש זכותו יגן עלינו
 אמן. ואחר כך נכמרו רחמיו על הדורות שהולכים ומתמעטים והעמיד את
 הבעל שם טוב הקדוש והחבריא. ואחר כך שהלכו ונתמעטו הלכות עוד
 בימי רבנו שהתחיל אור הבעל שם טוב לשקע, נכמרו רחמי השם יתברך
 מאד, ושלח את רבנו הקדוש, שכבר הכין עד משיח צדקנו. ובאמת שיהיו
 הדורות גרועים ושפלים מאד, יכמרו רחמיו מאד מאד וישלח לנו משיח
 צדקנו בעצמו ויהיה גאלה שלמה במהרה בימינו אמן.

(כוכבי אור טיפורים נפלאים)